

DOELEN VOOR DE KRINGLEIDER

De kringleden helpen inzien:

1. dat het woord 'Israël' verschillende betekenissen heeft in de Bijbel.
2. dat de Gemeente (Kerk) in het Nieuwe Testament de voortzetting en vervulling is van wat God 'Israël' bedoelde te zijn, namelijk 'Gods volk'.
3. dat al Gods beloften en profetieën die in de periode van het Oude Testament gemaakt zijn, in de tijd van het Nieuwe Testament in vervulling gaan.

I. AANBIDDING (14 min.)**1. Gebed.**

Bid voor Gods leiding door zijn Geest, bewust te worden van Gods aanwezigheid en te luisteren naar zijn stem.

2. Meditatie.

Aanbidding is je onderwerpen aan de Leiding van de Goeie Herder.

Thema: God is de Herder van zijn volk

Lees onderstaand Bijbelgedeelte en bespreek de vragen met elkaar.

Psalm 23:1-6.

1 Een psalm van David.
De HEER is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.
2 Hij laat mij rusten in groene weiden
en voert mij naar vredig water,
3 Hij geeft mij nieuwe kracht
en leidt mij langs veilige paden
tot eer van zijn naam.
4 Al gaat mijn weg
door een donker dal,
ik vrees geen gevaar,
want U bent bij mij,
uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.
5 U nodigt mij aan tafel
voor het oog van de vijand,
U zalft mijn hoofd met olie,
mijn beker vloeit over.
6 Geluk en genade volgen mij
alle dagen van mijn leven,
ik keer terug in het huis van de HEER
tot in lengte van dagen.

- a. Wat kenmerkt een herder en vooral deze Herder?
- b. Wat bedoelt God als hij zegt dat 'het je aan niets ontbreekt'?
- c. Hoe denk je geeft God je nieuwe kracht?
- d. Wat zijn de 'veilige paden' waarlangs Hij je leidt?
- e. Waarom hoeven wij niet meer te vrezen?
- f. Wat betekent het dat God 'je beker doet overvloeien'?
- g. Wat is het 'geluk' en de 'genade' die je volgen tot in lengte van dagen?

3. Aanbidding.

Laat iedereen in de kring om de beurt (in één of twee zinnen) God aanbidden als zijn Herder.

II. INLEIDING THEMA (1 min.)

Het thema voor deze bijeenkomst is:

Israël

Lees onderstaande uitleg voor of leg het uit in eigen woorden.

1. Het woord 'Israël'.

Het woord 'Israël' in de Bijbel is een even rekbaar begrip als het woord 'Kerk'. Het heeft verschillende betekenissen.

a. 'Israël' is een natuurlijk en nationaal volk.

In het Oude Testament is 'Israël' de naam van de Aartsvader Jakob, de naam van het volk dat bestaat uit de natuurlijke afstammelingen van Jakob, later de naam van het noordelijke koninkrijk van Israël bestaande uit 10 stammen en tenslotte de naam van een moderne staat in het Midden Oosten.

b. 'Israël' is Gods verbondsvolk of Gods theocratische volk.

De periode van het Oude Testament is de bedeling van schaduwen waarin de uiteindelijke werkelijkheden van de periode van het Nieuwe Testament nog niet tot stand gekomen zijn! (Hebreeën 10:1a¹).

'Israël' is voornamelijk het begin van Gods verbondsvolk of Gods theocratische volk in de oudtestamentische periode. Het is het volk met welke God een verbond gesloten heeft of het volk waarover God heerst d.m.v. profeten, priesters en koningen. Er werd gedurende de periode van het Oude Testament nog geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen het nationale aspect en het geestelijke aspect van het woord 'Israël'. Bv. nationaal gezien kon ook niet-joden zich aansluiten bij Gods verbondsvolk of Gods

¹ **Hebreeën 10:1a** Omdat de wet slechts een voorafschaduwung toont van al het goede dat nog komen moet en daarvan niet de gestalte zelf laat zien.

theocratische volk (vgl. Jesaja 56:6-8²). En bv. geestelijk gezien kon God ook spreken van alleen 'een rest' van het volk Israël dat behouden zou worden (Jesaja 1:9³; Jesaja 10:21-23⁴).

c. 'Israël' is Gods geestelijke en verlost volk.

'Israël' is ook in de nieuwtestamentische periode *de voortzetting en uitbreiding* van Gods geestelijke of verlost volk. Gods volk, Israël, wordt in het Oude Testament 'de gemeente' (LXX Grieks: ekklesia) genoemd (Psalm 22:23-24⁵; Psalm 107:32, NBG⁶).

En Gods 'volk' in het Nieuwe Testament (1 Petrus 2:9-10⁷) wordt ook 'de gemeente' (Grieks: ekklesia) genoemd (Matteüs 16:18⁸). 'De Gemeente' (Kerk) in het Nieuwe Testament is wat God met 'Israël' in het Oude Testament bedoelde. 'Israël' in deze betekenis bestaat alleen uit de gelovige Joden en gelovige niet-joden (heidenen) in zowel het Oude als het Nieuwe Testament (vgl. Galaten 6:14-16⁹).

2. De profetieën in het Oude Testament.

a. Het begin van Gods openbaring.

Gods oudtestamentische openbaring begint niet bij 'Israël', maar bij 'de heidenen' (niet-joden) Adam en Eva en wordt voortgezet tot de aartsvaders Abraham, Isaak en

² **Jesaja 56:6-8** 6 En de vreemdeling die zich met de HEER heeft verbonden om hem te dienen en zijn naam lief te hebben, om dienaar van de HEER te zijn – ieder die de sabbat in acht neemt en niet ontwijdt, ieder die vasthoudt aan mijn verbond –, 7 hem breng ik naar mijn heilige berg, hem schenk ik vreugde in mijn huis van gebed; zijn offers zijn welkom op mijn altaar. Mijn tempel zal heten 'Huis van gebed voor alle volken'.

8 Zo spreekt God, de HEER, die bijeenbrengt wie uit Israël verdreven waren: Ik breng er nog meer bijeen dan al bijeengebracht zijn.

³ **Jesaja 1:9** Had de HEER van de hemelse machten ons niet een laatste rest gelaten, het zou ons zijn vergaan als Sodom en Gomorra.

⁴ **Jesaja 10:21-23** 21 Een rest zal terugkeren naar de sterke God, de rest die van Jakob is overgebleven. 22 Want, Israël, al was je volk zo talrijk als zandkorrels aan de zee, slechts een rest zal terugkeren. Je vernietiging staat vast en de gerechtigheid zal overvloedig zijn. 23 Want God, de HEER van de hemelse machten, heeft tot vernietiging van het hele land besloten.

⁵ **Psalm 22:23-24a** (HSV) Ik zal Uw Naam mijn broeders vertellen, in het midden van de gemeente zal ik U prijzen. 24 U die de HEERE vreest, prijdt Hem!

⁶ **Psalm 107:32** (NBG) dat zij Hem verhogen in de gemeente des volks, en Hem loven in de raad der oudsten.

⁷ **1 Petrus 2:9-10** 9 Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht. 10 Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk; eens viel Gods ontferming u niet ten deel, nu wordt zijn ontferming u geschonken.

⁸ **Matteüs 16:18** En ik zeg je: jij bent Petrus, de rots waarop ik mijn kerk (HSV: gemeente) zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen.

⁹ **Galaten 6:14-16** 14 Maar ik – ik wil me op niets anders laten voorstaan dan het kruis van Jezus Christus, onze Heer, waardoor de wereld voor mij is gekruisigd en ik voor de wereld. 15 Het is volkomen onbelangrijk of men wel of niet besneden is, belangrijk is dat men een nieuwe schepping is. 16 Laat er vrede en barmhartigheid zijn voor allen die bij deze maatstaf blijven, en (of: d.w.z.) voor het Israël van God.

Jakob, die Arameërs waren (Genesis 1:1 – 12:3; Deuteronomium 26:5¹⁰). Jakob is de eerste die 'Israël' genoemd werd (Genesis 32:29¹¹). Dit vormt de eerste deel van Gods oudtestamentische openbaring.

De tweede deel van Gods oudtestamentische openbaring loopt vanaf Jakob tot Jezus. In Israël werd Gods Oude Testament openbaring voortgezet en ook het beste bewaard (Exodus tot Maleachi). Wat God allemaal sprak tot het volk Israël en deed met het volk Israël in het Oude Testament is dus een deel van het begin van Gods openbaring (vgl. Hebrëen 1:1¹²).

Het Nieuwe Testament leert dat al de gelovigen uit de oudtestamentische periode in hun geloof stierven zonder dat zij wat God beloofd had een werkelijkheid zagen worden (Hebrëen 11:13). Zij werden om hun geloof geprezen, maar hebben de belofte niet in vervulling zien gaan, omdat God voor ons (de gelovigen uit de nieuwtestamentische periode) iets beters had voorzien, en Hij hen niet zonder ons de volmaaktheid wilde laten bereiken (Hebrëen 11:39-40)! Het is dus duidelijk dat de Oude Testament openbaring voortgezet, uitgebreid en voltooid word in de Nieuwe Testament openbaring!

b. De profetieën hebben een hogere en verderstreckende betekenis.

Gods beloften en profetieën in het Oude Testament hebben een veel hogere en veel verderstreckende betekenis dan wat er enkel in de geschiedenis van het volk Israël gebeurde, omdat God vanaf het begin oog had voor alle volken in de wereld (vgl. Genesis 3:15¹³; 12:3¹⁴).

3. De profetieën worden vanaf de eerste komst van Jezus Christus tot de terugkomst van Jezus Christus vervuld.

De geschiedenissen van 'de schepping', 'de Exodus' en 'de terugkeer uit de ballingschap' waren menselijk gesproken allemaal onmogelijk, maar werden door God verwerkelijk. Zij zijn 'typen' (beelden) geworden van de nieuwtestamentische verlossing! Al Gods beloften en profetieën in de oudtestamentische openbaring worden uiteindelijk

¹⁰ **Deuteronomium 26:5** moet u het volgende voor de HEER belijden: 'Mijn vader was een zwerfende Arameër. Hij trok naar Egypte en woonde daar als vreemdeling met een handvol mensen, maar ze groeiden uit tot een zeer groot en machtig volk.'

¹¹ **Genesis 32:29** Daarop zei hij: 'Voortaan zal je naam niet Jakob zijn maar Israël, want je hebt met God en mensen gestreden en je hebt gewonnen.'

En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen.

¹² **Hebrëen 1:1** Op velerlei wijzen en langs velerlei wegen heeft God in het verleden tot de voorouders gesproken door de profeten.

¹³ **Genesis 3:15** (NBG) En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen.

¹⁴ **Genesis 12:3** (NBG) 12:3b Met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

vervuld in de nieuwtestamentische openbaring. De vervulling van de beloften en profetieën begint bij de eerste komst van de Messias, Jezus Christus en bereikt haar volkomen vervulling bij de terugkomst van Jezus Christus.

Daarom zegt de kerkvader Augustinus, “In het Oude Testament ligt het Nieuwe Testament verborgen en in het Nieuwe Testament staat het Oude Testament geopenbaard”.

III. UITWISSELING STILLE TIJD (30 min.)

Laat iedereen in de kring om de beurt in het kort vertellen of voorlezen wat hij of zij uit één of meerdere van de stille tijden uit de toegewezen Bijbelgedeelten geleerd heeft.

Thema: Israël volgens de Bijbel

- Dag 1 Exodus 19:3-6.
Israël is Gods kostbare oudtestamentische volk.
- Dag 2 Deuteronomium 7:1-13a.
Israël hoort Gods verbond te houden.
- Dag 3^B Romeinen 11:1-36.
Israël volgens het Nieuwe Testament.
- Dag 4 Ezechiël 34:1-31.
De Goede Herder gaat de slechte herders van Israël vervangen.
- Dag 5 Ezechiël 36:16-28.
De Heer gaat Zelf ingrijpen om de onreinheid van Israël weg te nemen.
- Dag 6 Ezechiël 37:1-28.
De terugkeer uit de ballingschap wordt gevolgd door een geestelijke opstanding.
- Dag 7 Jesaja 43:1-7.
De gelovigen in Israël (die vrijgekocht zijn) zijn door God geschapen tot zijn heerlijkheid.
- Dag 8 Jesaja 49:1-10.
De Messias wordt ‘Israël’ genoemd.
- Dag 9 Jesaja 56:1-8.
Redding voor alle volken (vgl. Jesaja 54:1-12).
- Dag 10 Jesaja 60:1-22.
De herbouw van Jeruzalem is figuurlijk.

IV. EXTRA UITWISSELING (15 min.)

Onderdeel IV is optioneel. Indien er na de uitwisseling van stille tijd nog tijd overblijft, kan onderstaande als extra gespreksstof dienen.

1. Bespreking studie.

Bespreek eventueel de studie n.a.v. een aantal van onderstaande vragen.

Thema: Israël volgens de Bijbel.

- Welken verschillende betekenissen heeft het woord ‘Israël’?
- Hoe zagen de profeten van het Oude Testament de toekomstige gebeurtenissen als
 - de terugkeer van Israël tot het land?
 - de heropbouw van het land van Israël en de tempel?
 - de komst van de Messias tot Israël?
 - de uitstorting van de Heilige Geest over Israël?
 - het oordeel van de niet-joodse volken?
- Wat betekent het dat Israël ‘Gods theocratische volk’ was?
- Wat betekent het dat Israël ‘Gods verbondsvolk’ was?
- Wat zegt de Bijbel over Gods éne verbondsvolk in het Oude Testament en in het Nieuwe Testament?

2. Toewijding.

Laat de kringleden over de volgende vragen nadenken en hun antwoorden opschrijven in hun map:

- “In welk aspect moet er verandering komen in de wijze waarop jij naar ‘Israël’ kijkt?”
- “Heb je jezelf toegewijd om door geloof geënt te blijven op de ‘wortel’ (Jezus Christus) van ‘de olijfboom’ (het volk van God)?”
- “Hoe zou je kunnen leven om de jaloersheid van andere Joden en andere niet-joden op te wekken?”

3. Persoonlijke uitwisseling.

Bespreek eventueel de persoonlijke voortgang en toewijding. Is er iemand die nog iets wil uitwisselen over (zijn leven met Jezus in) de afgelopen tijd? Is er iets wat iemand moeilijk vindt? Hoe voelt hij/zij zich eronder?

V. MEMORISATIE (5 min.)

1. Overhoring.

Laat de kringleden twee aan twee elkaars memorisatieverzen overhoren (de laatste vijf verzen).

2. Memorisatie van het nieuwe Bijbelvers.

Verduidelijk het memorisatievers.

ISRAËL

Romeinen 10:12

En er is geen onderscheid tussen Joden en andere volken, want ze hebben allen dezelfde Heer.

Hij geeft zijn rijke gaven aan allen die Hem aanroepen.

Romeinen 10:12 (NBV)

3. Repetitie van de Bijbelboeken.

Alle 39 boeken van het Oude Testament

5 wetboeken:

Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium.

12 geschiedenisboeken (vroegere profeten):

Jozua, Rechters, Ruth, 1+2 Samuël, 1+2 Koningen, 1+2 Kronieken, Ezra, Nehemia, Esther.

5 poëtische boeken:

Job, Psalmen, Spreuken, Prediker, Hooglied.

5 grote profetische boeken:

Jesaja, Jeremia, Klaagliederen, Ezechiël, Daniël.

12 kleine profetische boeken:

Hosea, Joël, Amos, Obadja, Jona, Micha, Nahum, Habakuk, Sefanja, Haggai, Zacharia, Maleachi.

VI. BIJBELSTUDIE (45 min.)

Thema: Israël volgens het Nieuwe Testament.

1. Bijbelstudie.

Gebruik de 5-stappenmethode en bestudeer:

Romeinen 11:28-36

(De NBV tekst wordt aangevuld met andere vertalingen).

1 Dan is nu mijn vraag: heeft God zijn volk soms verstoten? Beslist niet. Ik ben immers zelf een Israëliet, een nakomeling van Abraham, afkomstig uit de stam Benjamin.

2 God heeft zijn volk, dat Hij al van tevoren uitgekozen heeft, niet verstoten. Of weet u (Paulus spreekt vooral tot de niet-joden in Rome) niet wat de Schrift over Elia zegt, hoe hij Israël bij God aanklaagt? **3** 'Heer, uw profeten hebben ze gedood, uw altaren verwoest. Ik ben als enige overgebleven, en nu hebben ze het ook op mijn leven voorzien.' **4** Maar hoe luidt het antwoord van God aan hem? 'Ik heb zeventuizend mensen voor Mijzelf in leven gelaten; die hebben niet voor Baäl geknield.'

5 Zo is ook nu (HSV: in de tegenwoordige tijd) een klein deel over (HSV: een overblijfsel ontstaan) dat God uit genade uitgekozen heeft. **6** Maar wanneer ze uit genade zijn uitgekozen, dan is dat niet omdat ze de wet naleven, want in dat geval zou de genade geen genade meer zijn.

7 Wat betekent dit alles? Wat Israël heeft nagestreefd, heeft het niet bereikt; alleen zij die zijn uitgekozen (HSV: het uitverkoren deel) hebben het bereikt. De overigen werden onbuigzaam (HSV: verhard), **8** zoals ook geschreven staat: 'God heeft hun geest verdoofd, hun ogen blind gemaakt en hun oren doof, tot op de dag van vandaag.'

9 En David zegt: 'Laat hun tafel een valstrik worden, een strik, een valkuil en een straf. **10** Laat het licht uit hun ogen verdwijnen, krom hun rug voorgoed.'

11 Maar nu vraag ik weer: ze (Paulus heeft het over de Joden tijdens de eerste komst van Christus) zijn toch niet gestruikeld om ten val te komen? Dat in geen geval, maar door hun overtreding konden de heidenen worden gered en daarop moesten zij afgunstig worden. **12** Maar als hun overtreding al een rijke gave voor de wereld is (Grieks

woordenboek: 'de wereld' van heidense volken) en hun falen een rijke gave voor de heidenen, hoeveel rijker zal dan de gave zijn wanneer zij zich allen hebben bekeerd (de Griekse grondtekst en Griekse woordenboek: 'het volle getal; HSV: hoeveel te meer hun volheid. De grondtekst zegt niet dat de Joden zich allen hebben of zullen bekeren). **13** Ik spreek nu tot degenen onder u die uit heidense volken komen. Zeker, ik ben een apostel voor de heidenen, maar ik schat mijn taak juist dáárom zo hoog (alternatieve vertaling uit Grieks: Juist omdat ik apostel van de heidenen ben, vergroot / verheerlijk ik mijn bediening; HSV: maak ik mijn bediening heerlijk') **14** omdat ik hoop afgunst bij mijn volksgenoten op te wekken en een deel van hen (HSV: enigen uit hen) te redden. **15** Als God zich met de wereld (Grieks woordenboek: de wereld van heidense volken) heeft verzoend toen hij hen (i.e. talle Israëlieten) verwierp, wat zal hij dan, wanneer hij hen (i.e. talle Israëlieten) opnieuw aanvaardt, anders teweegbrengen dan hun opstanding (i.e. de opstanding van talle Israëlieten) uit de dood (HSV: leven uit de doden)?

16 Als een klein deel (Grieks: de eersteling) van het deeg (deze drie woorden staan niet in de grondtekst) aan God is gewijd (NBG: heilig is), is al het andere deeg (Grieks woordenboek: de hele klomp) het ook; als de wortel aan God is gewijd (HSV: heilig is), zijn de takken het ook.

17 En als nu sommige takken van de edele olijfbos zijn afgebroken en u, loten van een wilde olijfbos, tussen de overgebleven takken bent geënt en mag delen in de vruchtbaarheid van de wortel, **18** dan moet u zich niet boven de takken verheffen. Als u dat doet, moet u goed bedenken dat niet u de wortel draagt, maar de wortel u.

19 Maar nu zult u tegenwerpen: 'Die takken zijn toch afgebroken zodat ik geënt kon worden?' **20** Zeker, ze zijn afgebroken vanwege hun ongelof en u dankt uw plaats aan uw geloof. Wees daarom echter niet hoogmoedig, maar heb ontzag voor God: **21** als Hij de oorspronkelijke takken al niet heeft gespaard, zou Hij u dan wel sparen?

22 Houd daarom voor ogen dat God niet alleen goed is, maar ook streng. Hij is streng voor wie gevallen zijn, maar goed voor u – als u tenminste trouw blijft aan zijn goedheid, want anders wordt ook u afgekap. **23** En als de Israëlieten niet volharden in hun ongelof, zullen ook zij worden geënt, want God is bij machte hen opnieuw te enten. **24** Immers, als u die van nature een tak van de wilde olijfbos bent, tegen de natuur in op de edele olijfbos bent geënt, hoeveel eerder zullen dan zij die er van nature bij horen, op die boom worden geënt!

25 Er is, broeders en zusters, een goddelijk geheim (HSV: geheimenis) dat ik u niet wil onthouden, omdat ik wil voorkomen dat u op uw eigen inzicht afgaat. Slechts een deel van Israël werd onbuigzaam (NBG: een gedeeltelijke verharding is over Israël gekomen; HSV: verharding voor een deel), en dat alleen (deze drie woorden staan niet in de grondtekst) tot het moment dat alle (dit woord staat niet in de grondtekst; HSV: totdat de volheid / volle getal

heidene (eens en voor altijd) zijn toetreden (HSV: zal zijn ingegaan). **26** Dan (het woord 'dan' of 'daarna' staat niet in de grondtekst; Griekse tekst en Griekse woordenboek: 'op deze wijze'; NBG: 'en aldus'; HSV: 'en zo') zal heel Israël worden gered, zoals ook geschreven staat: 'De Redder zal uit Sion komen, en wentelt dan (dit woord staat niet in de grondtekst) de schuld af van Jakobs nageslacht (HSV: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob). **27** Dit is mijn verbond met hen, wanneer ik hun zonden wegneem.'

28 Ze zijn Gods vijanden geworden opdat het evangelie aan u kon worden verkondigd, maar God blijft hen liefhebben omdat hij de aartsvaders heeft uitgekozen (Grieks: 'Wat het evangelie betreft: ze zijn vijanden ter wille van jullie. Wat de uitverkiezing betreft: ze zijn geliefden ter wille van de vaderen'). **29** De genade die God schenkt neemt hij nooit terug, wanneer Hij iemand roept maakt Hij dat niet ongedaan (Grieks: 'want onberouwelijk en dus onherroepelijk zijn de gaven van genade en de roeping van God'). **30** Zoals u God eens ongehoorzaam was, maar door hun ongehoorzaamheid (Grieks: 'nu' toevoegen) Gods barmhartigheid hebt ondervonden, **31** zo zijn zij nu ongehoorzaam om door de barmhartigheid die u ondervonden hebt, ook (Grieks: 'nu' toevoegen) zelf barmhartigheid te ondervinden. **32** Want God heeft ieder mens (deze twee woorden staan niet in de grondtekst; HSV: 'hen allen') uitgeleverd aan (Griekse woordenboek: 'opgesloten onder'; NBG: 'besloten onder') de ongehoorzaamheid, opdat Hij voor ieder mens barmhartig kan zijn (SV: opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn').

33 Hoe onuitputtelijk zijn Gods rijkdom, wijsheid en kennis, hoe ondoorgroendelijk zijn oordelen en hoe onbegrijpelijk zijn wegen. **34** 'Wie kent de gedachten van de Heer, wie was ooit zijn raadsman? **35** Wie heeft Hem iets gegeven dat door Hem moest worden terugbetaald?' **36** Alles is uit Hem ontstaan, alles is door Hem geschapen, alles heeft in Hem zijn doel (de woorden 'ontstaan', 'geschapen' en 'zijn doel' staan niet in grondtekst; HSV: 'Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen'). Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid. Amen.

2. Nadruk.

- Gods verbond sluit 'de volheid' van gelovigen uit het natuurlijke volk Israël en 'de volheid' van gelovigen uit de niet-joodse volken in.
- 'De volheid' of 'het volle getal' (Grieks: pleroma) (Romeinen 11:25) van gelovigen uit de niet-joodse (heidense) volken bestaat uit het totaal van alle 'uitverkoren delen' uit elke generatie van de niet-joodse volken door de hele geschiedenis heen (Romeinen 8:29-30,33¹⁵; Efeziërs 1:4¹⁶; 2 Tessalonicenzen 2:13-14¹⁷).

¹⁵ **Romeinen 8:29-30,33** Wie hij al van te voren heeft uitgekozen, heeft hij er ook van tevoren toe bestemd om het evenbeeld te worden van zijn Zoon, die de eerstgeborene moest zijn van talloze broeders en zusters. 30 Wie hij hiertoe heeft bestemd, heeft hij ook geroepen; en wie hij heeft

- 'De volheid' of 'het volle getal' (Grieks: pleroma) (Romeinen 11:12) van gelovigen uit het natuurlijke volk Israël bestaat uit het totaal van alle 'uitverkoren delen' uit elke generatie van het volk Israël door de hele geschiedenis heen (Jesaja 1:9¹⁸; 4:2¹⁹; 10:20-22²⁰; Romeinen 9:11²¹; 11:1-2a²²; 11:2b-4²³; 11:5²⁴; 11:7²⁵).
- 'De volheid uit de niet-joodse volken' en 'de volheid uit de Joden' zullen gelijktijdig bereikt worden aan het einde van de wereldgeschiedenis bij de éنية wederkomst van Jezus (Johannes 5:28-29²⁶; Matteüs 24:31²⁷; 25:31-34²⁸).

geroepen, heeft hij ook vrijgesproken; en wie hij heeft vrijgesproken, heeft hij nu al laten delen in zijn luister. **33** Wie zal Gods uitverkorenen aanklagen? God zelf spreekt hen vrij.

¹⁶ **Efeziërs 1:4** In Christus immers heeft God, voordat de wereld gegrondest werd, ons vol liefde uitgekozen om voor hem heilig en zuiver te zijn.

¹⁷ **2 Tessalonicenzen 2:13-14** Maar voor u, broeders en zusters, geliefden van de Heer, moeten wij God altijd danken. Hij heeft u als eersten uitgekozen om te worden gered door de Geest die heilig maakt en door het geloof in de waarheid. Hij heeft u daartoe geroepen door het evangelie dat wij u verkondigd hebben en waardoor u zult delen in de luister van onze Heer Jezus Christus.

¹⁸ **Jesaja 1:9** Had de HEER van de hemelse machten ons niet een laatste rest gelaten, het zou ons zijn vergaan als Sodom en Gomorra.

¹⁹ **Jesaja 4:2** Op die dag zal de HEER het land tot bloei brengen, het zal als een kostbaar sieraad zijn. De rijke vrucht van het land zal elke Israëliet die ontkomen is met trots vervullen.

²⁰ **Jesaja 10:20-22** 20 Op die dag zullen de overlevenden van Israël niet langer vertrouwen stellen in hem door wie ze werden geslagen. Het deel van Jakobs volk dat ontkomen is, zal weer oprecht vertrouwen op de HEER, de Heilige van Israël. 21 Een rest zal terugkeren naar de sterke God, de rest die van Jakob is overgebleven. 22 Want, Israël, al was je volk zo talrijk als zandkorrels aan de zee, slechts een rest zal terugkeren. Je vernietiging staat vast en de gerechtigheid zal overvloedig zijn.

²¹ **Romeinen 9:11** (HSV) Want toen de kinderen nog niet geboren waren, en niets goeds of kwaads gedaan hadden – opdat het voornemen van God, dat naar de verkiezing is, stand zou houden, niet uit de werkn, maar uit Hem die roept.

²² **Romeinen 11:1-2a** 1 Dan is nu mijn vraag: heeft God zijn volk soms verstoten? Beslist niet. Ik ben immers zelf een Israëliet, een nakomeling van Abraham, afkomstig uit de stam Benjamin. 2 God heeft zijn volk, dat hij al van tevoren uitgekozen heeft, niet verstoten.

²³ **Romeinen 11:2b-4** Of weet u niet wat de Schrift over Elia zegt, hoe hij Israël bij God aanklaagt? 3 'Heer, uw profeten hebben ze gedood, uw altaren verwoest. Ik ben als enige overgebleven, en nu hebben ze het ook op mijn leven voorzien.' 4 Maar hoe luidt het antwoord van God aan hem? 'Ik heb zeventuizend mensen voor mijzelf in leven gelaten; die hebben niet voor Baäl gekniel.'

²⁴ **Romeinen 11:5** Zo is ook nu een klein deel over dat God uit genade uitgekozen heeft.

²⁵ **Romeinen 11:7** Wat betekent dit alles? Wat Israël heeft nagestreefd, heeft het niet bereikt; alleen zij die zijn uitgekozen hebben het bereikt. De overigen werden onbuigzaam,

²⁶ **Johannes 5:28-29** Wees hierover niet verwonderd, er komt een moment (NBG: de ure komt) waarop alle doden zijn stem zullen horen 29 en uit hun graf zullen komen: wie het goede gedaan heeft staat op om te leven, wie het slechte gedaan heeft staat op om veroordeeld te worden.

²⁷ **Matteüs 24:31** Dan zal hij zijn engelen uitzenden, en onder luid bazuïngeschal zullen zij zijn uitverkorenen uit de vier windstreken bijeenbrengen, van het ene uiteinde van de hemelkoepel tot het andere.

²⁸ **Matteüs 25:31-34** Wanneer de Mensenzoon komt, omstraald door luister en in gezelschap van alle engelen, zal hij plaatsnemen op zijn glorierijke troon. 32 Dan zullen alle volken voor hem worden samengebracht en zal hij de mensen van elkaar scheiden zoals een herder de schapen van de bokken scheidt; 33 de schapen zal hij rechts van zich plaatsen, de bokken links. 34 Dan zal de koning tegen de groep rechts van zich zeggen: "Jullie zijn door mijn Vader gezegend, kom en neem

e. 'Geheel Israël' (Grieks: 'pas Israël') (Romeinen 11:26) is precies wat 'de volheid van Israël' (Romeinen 11:12) óók aanduidt. 'Geheel Israël' betekent niet 'elke Jood die in de geschiedenis geleefd heeft' of 'elke Jood die in de eindtijd leeft', maar 'allen in het volle getal door God uitverkoren uit Israël.' Hetzelfde woord 'allen' (Grieks: 'pas') komt in Romeinen 11:32 voor: NBG: "God heeft hen allen (d.w.z. alle heidenen en Joden die geloven in Jezus Christus) onder ongehoorzaamheid besloten, om zich over hen allen te ontfermen". HSV: "God heeft hen allen in ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen".

3. Uitleg voor de kringleider.

[Terzijde: voor een zorgvuldiger Bijbelstudie zijn de SV, NBG en HSV de beste Nederlandse vertalingen.]

11:1-4

a. *Voorbeelden van Joden, die God niet verstoten heeft (1 Koningen 19:18²⁹; vgl. Romeinen 11:1-4).*

In de tijd van het Oude Testament zorgde God er Zelf voor dat er een groep was die bij Hem hoorde – 'een uitverkoren deel'. Mogelijk waren het letterlijk 7000 mensen. Maar in overeenstemming met de Bijbelse getallensymboliek, bevat het getal 7000 ook een diepere boodschap: 7 = het getal van goddelijke volmaaktheid, 10 = het getal van volkomenheid, 10x10x10 = het getal van absolute volkomenheid, en dus 7000 = het volle getal (de volheid) van gelovigen uit het natuurlijke volk Israël die God voorbestemd had trouw aan Hem te zullen blijven in de tijd van verdrukking onder koning Achab. Het zouden letterlijk dus veel meer dan 7000 mensen geweest kunnen zijn. Niet het letterlijke getal is belangrijk, maar wél het feit dat iedereen, die God uitverkoren had, erbij was – niet één uitverkoren persoon ging verloren (vgl. Johannes 17:6,12³⁰; 10:28-30³¹; Romeinen 8:37-39³²;

deel aan het koninkrijk dat al sinds de grondvesting van de wereld voor jullie bestemd is."

²⁹ **1 Koningen 19:18** Ik zal in Israël niet meer dan zeventuizend mensen in leven laten, alleen degenen die niet voor Baäl hebben geknield en hem niet hebben gekust.

³⁰ **Johannes 17:6,12** Ik heb aan de mensen die u mij uit de wereld gegeven hebt uw naam bekendgemaakt. Zij waren van u, maar u hebt hen aan mij gegeven. Ze hebben uw woord bewaard. 12 Zolang ik bij hen was heb ik hen door uw naam, die u mij gegeven hebt, bewaard en over hen gewaakt: geen van hen is verloren gegaan behalve hij die verloren moest gaan (NBG: de zoon des verderfs), opdat de Schrift in vervulling ging.

³¹ **Johannes 10:28-30** Ik geef ze eeuwig leven: ze zullen nooit verloren gaan en niemand zal ze uit mijn hand roven. 29 Wat (= de kudde die) mijn Vader mij gegeven heeft gaat alles te boven (is kostbaarder dan alle andere schepselen), niemand kan het (de kudde) uit de hand van mijn Vader roven, 30 en de Vader en ik zijn één.

³² **Romeinen 8:37-39** Maar wij zegeviëren in dit alles glansrijk (HSV: Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars) dankzij hem die ons heeft liefgehad. 38 Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst, 39 hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die hij ons gegeven heeft in Christus Jezus, onze Heer.

Filippenzen 1:6³³)! Het feit dat iemand door God uitverkoren is, is zijn zekerheid dat hij behouden is en voor altijd bij God hoort!

In de tijd van de koningen beschouwde en behandelde God het hele natuurlijke of nationale volk Israël *niet* als "zijn volk" (Hosea 1:9³⁴; vgl. Romeinen 11:1³⁵), maar wel "de 7000 die voor Baäl de knie *niet* gebogen hadden"! 'Het overblijfsel' van gelovigen tijdens het koningschap van Achab is een deel van 'de volheid' van gelovigen uit het natuurlijke volk Israël, die aan het einde van de wereldgeschiedenis bij God en zijn geestelijke volk zullen horen.

b. *Het natuurlijke volk Israël is als Sodom en Gomorra (Jesaja 1:3-20³⁶; Romeinen 9:29³⁷).*

God noemde de leiders van Israël 'bestuurders van Sodom' en het volk Israël 'volk van Gomorra'. Omdat Israël leefde als de heidenen, was er voor God geen verschil meer tussen Sodom en Gomorra en het natuurlijke volk Israël! Maar niet iedereen in het natuurlijke volk Israël werd zó door God beschouwd of behandeld, omdat God uit genade 'een kleine overblijfsel' (Jesaja 1:9³⁸) had overgelaten. Alleen door Gods grote genade werd niet het hele natuurlijke volk Israël vernietigd zoals Sodom en Gomorra.

³³ **Filippenzen 1:6** Ik ben ervan overtuigd dat hij die dit goede werk bij u begonnen is, het ook zal voltooien op de dag van Christus Jezus.

³⁴ **Hosea 1:9** Toen zei de HEER: 'Noem hem Lo-Ammi, want jullie zijn mijn volk niet meer en ik zal er voor jullie niet meer zijn.'

³⁵ **Romeinen 11:1** Dan is nu mijn vraag: heeft God zijn volk soms verstoten? Beslist niet. Ik ben immers zelf een Israëliet, een nakomeling van Abraham, afkomstig uit de stam Benjamin.

³⁶ **Jesaja 1:3-20** 3 Een rund herkent zijn meester, een ezel kent zijn voederbak, maar Israël mist elk inzicht, mijn volk leeft in onwetendheid.

4 Wee dit ontrouwe volk, vol ongerechtigheid, volk van zondaars, verdorven geslacht. Zij hebben de Heer verlaten, de Heilige van Israël versmaad, hem de rug toegekeerd. ...9. Had de Heer van de hemelse machten ons niet een laatste rest gelaten, het zou ons zijn vergaan als Sodom en Gomorra. 10 Hoor de woorden van de Heer, leiders van Sodom, geef gehoor aan het onderricht van onze God, volk van Gomorra. 11 Wat moet ik met al jullie offers? zegt de Heer. Ik heb genoeg van die schapen, die vetgemeste kalveren; het bloed van stieren, rammen en bokken wil ik niet meer. ...13 Houd op met die zinloze offergaven. Ik heb een afschuw van jullie wierook; jullie feesten, nieuwemaan en sabbat, ik duld ze niet naast al dat wangedrag. 14 ...van al jullie feesten heb ik een afkeer, ... 15 ...ook als je aanhoudend bidt, luister ik niet... 16 Was je, reinig je, maak een eind aan je misdaden, ik kan ze niet meer zien. Vermijd alle kwaad 17 en leer goed te doen. Zoek het recht, houdt tirannen in toom, bied wezen bescherming, sta weduwen bij. 18. De Heer zegt: Laten we zien wie er in zijn recht staat. Al zijn je zonden rood als scharlaken, ze worden wit als sneeuw, al zijn ze rood als purper, ze worden wit als wol. 19 Als je weer naar mij wilt luisteren, zal het beste van het land je ten deel vallen. 20 Als je koppig bent en niet wilt luisteren, zul je vallen door het zwaard. De Heer heeft gesproken.

³⁷ **Romeinen 9:29** En zoals Jesaja al heeft gezegd: 'Had de Heer van de hemelse machten ons geen nageslacht (Grieks: zaad) gelaten, het zou ons zijn vergaan als Sodom en Gomorra.'

³⁸ **Jesaja 1:9** Had de Heer van de hemelse machten ons niet een laatste rest (Hebreeuws: een kleine overblijfsel) gelaten, het zou ons zijn vergaan als Sodom en Gomorra.

ra, maar werd ‘zaad’ (NBG) of ‘nageslacht’ (NBV) (Romeinen 9:29³⁹) overgelaten.

c. Het geestelijke volk Israël wordt een ‘rest’ genoemd (Jesaja 10:20-23⁴⁰; Romeinen 9:27⁴¹).

Slechts een deel van het natuurlijke volk Israël werd behouden. Want al was het volk Israël zo talrijk als zandkorrels aan de zee, slechts een ‘rest’ zou zich bekeren naar ‘de Sterke God’ (die volgens Jesaja 9:5-6⁴², de Messias-Koning, Jezus Christus, is). Wat betreft de overigen stond Gods verdelging vast. Daarom maakt Paulus een onderscheid tussen het natuurlijke Israël en het geestelijke Israël (Romeinen 9:6a +b⁴³)!

11:5-10

a. Degenen die de gerechtigheid verkrijgen.

Net zoals in de periode van het Oude Testament, zorgde God er in de periode van het Nieuwe Testament Zelf voor dat er een groep was die bij Hem hoorde. Slechts ‘een klein deel’ van Joden die geloven “wordt door God uit genade uitgekozen”. Dit uitverkoren deel van het natuurlijke of nationale volk Israël, waaronder de leerlingen van Jezus, de apostel Paulus en nog veel meer gelovige Joden, hebben door geloof in de Messias, Jezus Christus, de gerechtigheid ontvangen.

b. Degenen, die de gerechtigheid niet ontvangen.

De overigen uit het natuurlijke volk Israël, die nog steeds probeerden om zelf de gerechtigheid van God door de werken van de wet te verdienen, hebben het (de gerechtigheid, verlossing) *niet* bereikt (Romeinen 9:30-33⁴⁴).

³⁹ **Romeinen 9:29** En zoals Jesaja al heeft gezegd: ‘Had de Heer van de hemelse machten ons geen nageslacht (Grieks: zaad) gelaten, het zou ons zijn vergaan als Sodom en Gomorra.’

⁴⁰ **Jesaja 10:20-23** Op die dag zullen de overlevenden van Israël niet langer vrouwen stellen in hem door wie ze werden geslagen. Het deel van Jakobs volk dat ontkomen is, zal weer oprecht vertrouwen op de Heer, de Heilige van Israël. 21 Een rest zal terugkeren naar de [sterke God](#), de rest die van Jakob is overgebleven. 22 Want, Israël, al was je volk zo talrijk als zandkorrels aan de zee, slechts een rest zal terugkeren. Je vernietiging staat vast en de gerechtigheid zal overvloedig zijn. 23 Want God, de Heer van de hemelse machten, heeft tot vernietiging van het hele land besloten.

⁴¹ **Romeinen 9:27** En Jesaja roept over Israël uit: ‘Al zou het volk van Israël zo talrijk zijn als zandkorrels aan de zee, slechts een klein deel zal worden gered.’

⁴² **Jesaja 9:5-6** (NBG) Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder en men noemt hem Wonderbare Raadsman, [Sterke God](#), Eeuwige Vader, Vredevorst. 6 Groot zal de heerschappij zijn en eindeloos de vrede op de troon van David en over zijn koninkrijk, doordat hij het sticht en grondvest met recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid. De ijver van de HERE der heerscharen zal dit doen.

⁴³ **Romeinen 9:6a+b** (NBG) Maar het is niet mogelijk, dat het woord Gods zou vervallen zijn. Want niet allen, die van [Israël](#) afstammen, zijn [Israël](#).

⁴⁴ **Romeinen 9:30-33** Wat kunnen we hieruit nu opmaken? Hoewel ze er niet naar hebben gestreefd, zijn heidenen als rechtvaardigen aangegenomen, op grond van hun geloof. 31 Maar Israël, dat ernaar streefde door de wet rechtvaardig te worden, heeft dat niet bereikt. 32 Wat is daarvan de oorzaak? Ze handelden alsof het van hun daden afhing, en niet van geloof. Ze zijn over de steen gestruikeld 33 waarover geschreven staat: ‘In

Net zoals God een deel heeft uitverkoren, heeft Hij een ander deel *niet* uitverkoren, maar verhard (Romeinen 11:7-10 HSV⁴⁵). God verhardt uiteindelijk de mensen, die zich voortdurend tegen Hem verhardden. God geeft hen op het laatst over aan de verslaving aan hun eigen goddeloosheid en ongerechtigheid (vgl. Romeinen 1:18-32⁴⁶; Jesaja 6:9-10⁴⁷; Matteüs 13:10-17⁴⁸).

11:11-15

Iets wat Gods oudtestamentische verbondsvolk en ook Gods nieuwtestamentische verbondsvolk *niet* wisten (en wat de apostel Paulus nu openbaarde) is dat God Joden voor de redding (de verlossing) van niet-joden gebruikt en niet-joden voor de redding van Joden.

a. God gebruikte de val van het natuurlijke volk Israël om veel niet-joden (heidenen) tot geloof te brengen (11:11-12). God verhardt uiteindelijk Joden die zich voortdurend tegen God verhard hebben. Maar Gods doel met deze verharding was om uiteindelijk genade te brengen aan zowel de niet-joden als de Joden! God doet zelfs het goede voortkomen uit het kwade (dat de mens bedenkt en uitvoert)! Doordat veel Joden Jezus als de Messias verwierpen, predikten de gelovige Joden het evangelie aan de heidenen. Zo zijn vele niet-joden (heidenen) tot geloof

Sion leg ik een steen neer waarover men struikelt, een rotsblok waaraan men zich stoot. Maar wie in hem gelooft, komt niet bedrogen uit.’

⁴⁵ **Romeinen 11:7-10** 7 Wat betekent dit alles? Wat Israël heeft nagestreefd, heeft het niet bereikt; alleen zij die zijn uitgekozen hebben het bereikt. De overigen werden onbuigzaam, 8 zoals ook geschreven staat: ‘God heeft hun geest verdoofd, hun ogen blind gemaakt en hun oren doof, tot op de dag van vandaag.’ 9 En David zegt: ‘Laat hun tafelen valstrik worden, een strik, een valkuil en een straf. 10 Laat het licht uit hun ogen verdwijnen, krom hun rug voorgoed.’

⁴⁶ **Romeinen 1:18-32** (NBG) Want toorn van God openbaart zich van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van mensen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden, 19 daarom dat hetgeen van God gekend kan worden in hen openbaar is, want God heeft het hun geopenbaard. 20 Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit zijn werken met het verstand doorzien, zodat zij geen verontschuldiging hebben ... 24 Daarom heeft God hen in hun hartstochten overgegeven aan onreinheid, zodat bij hen het lichaam onteerd wordt. 25 Zij immers hadden de waarheid Gods vervangen door de leugen en het scepel veerd en gediend boven de Schepper, die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen ... 28 En daar zij het verwerpelijke achtten God te erkennen, heeft God hen overgegeven aan een verwerpelijk denken om te doen wat niet betaamt ...

⁴⁷ **Jesaja 6:9-10** Toen zei hij: ‘Ga en profeteer het volgende tegen dit volk: “Luister goed, maar begrijpen zul je het niet; kijk goed, maar inzien zul je het niet.” 10 Maak het hart van het volk ongevoelig, stop hun oren toe, smeer hun ogen dicht. Dan kunnen ze met hun ogen niet zien, met hun oren niet luisteren, en tot hun hart zal het niet doordringen. Ze zullen niet naar mij terugkeren en geen herstel vinden.’

⁴⁸ **Matteüs 13:10-17** De leerlingen kwamen naar hem toe en vroegen: ‘Waarom spreekt u in gelijkenissen tot hen?’ 11 Hij antwoordde: ‘Jullie mogen de geheimen van het koninkrijk van de hemel kennen, hun is dat niet gegeven. ... 14 In hen komt deze profetie van Jesaja tot vervulling: “Jullie zullen goed luisteren maar niets begrijpen, en jullie zullen goed kijken maar geen inzicht hebben. 15 Want het hart van dit volk is afgestompt, hun oren zijn doof en hun ogen houden zij gesloten. Met hun ogen willen ze niets zien, met hun oren niets horen, met hun hart niets begrijpen. Want anders zouden ze tot inkeer komen en zou ik hen genezen.”

gekomen (vgl. Handelingen 13:45-48⁴⁹; Lees Handelingen 11:19-26) (11:11).

Als al zoveel niet-joden tot geloof gekomen waren tegen de tijd dat Paulus zijn brief aan de Romeinen schreef (57 n.C.) – een rijke gave voor de wereld van heidenvolken – hoeveel te meer niet-joden zouden dan tot geloof komen tegen de tijd dat het volle getal van Joden ook tot geloof zijn gekomen? De ‘val van Israël’ leidde al tot grote zegen voor de wereld van heiden volken in de eerste eeuw n.C. ‘De volheid van Israël’ die door de eeuwen heen tot bekering komt, zal tot een nog veel grotere zegen leiden (11:12)!

b. God gebruikt de gelovige niet-joden om veel Joden tot geloof te brengen (11:13-15).

De bekering van niet-joden was de roeping van Paulus (Galaten 2:9⁵⁰). Dat wekte de afgunst op van Joden en leidde tot de bekering van Joden. Paulus ‘verheerlijkte’ (in de zin van ‘vergroten’) zijn bediening onder de heidenen om ook Joden tot bekering te brengen (11:13-14 – SV, vgl. NIV).

De verwerping van de Messias door veel Joden in de eerste eeuw en, als gevolg daarvan, de verwerping van hen door God heeft geleid tot “de verzoening van God met de wereld” (d.w.z. met veel mensen uit de heidense volken / wereld). Deze uitdrukking verwijst naar de niet-joden die zich met God begonnen te verzoenen en zo een deel van ‘Gods verlost volk’ werden (Efeziërs 2:11-22⁵¹; vgl. 1 Petrus 2:9-10⁵²)!

⁴⁹ **Handelingen 13:45-48** Bij het zien van de mensenmenigte werden de Joodse leiders jaloers en begonnen ze de woorden van Paulus op godslasterlijke wijze verdacht te maken. 46 Maar Paulus en Barnabas zeiden onomwonden: ‘De boodschap van God moest het eerst onder u worden bekendgemaakt, maar aangezien u die afwijst en uzelf het eeuwige leven niet waardig acht, zullen we ons tot de heidenen wenden. 47 Want de Heer heeft ons het volgende opgedragen: “Ik heb je bestemd tot een licht voor alle volken om redding te brengen tot aan de uiteinden van de aarde.” 48 Toen de heidenen dit hoorden, verheugden ze zich en spraken ze vol lof over het woord van de Heer, en allen die oor het eeuwige leven bestemd waren aanvaardden het geloof.

⁵⁰ **Galaten 2:9** en ze dus de genade onderkenden die mij geschonken was, toen reikten Jakobus, Kefas en Johannes, die als steunpilaren golden, mij en Barnabas de broederhand: wij zouden naar de heidenen gaan, zij naar de besnedenen.

⁵¹ **Efeziërs 2:11-22** Bedenk daarom dat u – u die eigenlijk door uw afkomst heidenen bent en onbesnedenen genoemd wordt door hen die door mensenhanden besneden zijn – 12 bedenk dat u destijds niet verbonden was met Christus, geen deel had aan het burgerschap van Israël en niet betrokken was bij de verbondssluitingen en de beloften die daarbij hoorden. U leefde in een wereld zonder hoop en zonder God. 13 Maar nu bent u, die eens ver weg was, in Christus Jezus dichtbij gekomen door zijn bloed. 14 Want hij is onze vrede, hij die met zijn dood de twee werelden (Grieks: hen heidenen, d.w.z. de gelovigen uit de Joden en de gelovigen uit de heidenen) één heeft gemaakt, de muur van vijandschap ertussen heeft afgebroken 15 en de wet met zijn geboden en voorschriften buiten werking heeft gesteld, om uit die twee in zichzelf één nieuwe mens (een beeld voor de Gemeente) te scheppen. Zo bracht hij vrede 16 en verzoende hij door het kruis beide in één lichaam met God, door in zijn lichaam de vijandschap te doden. 17 Vrede kwam hij verkondigen aan u die ver weg was en vrede aan hen die dichtbij waren:

De aanneming van de Messias, Jezus Christus, door veel Joden en, als gevolg, hun aanneming door God zal zijn als een ‘opstanding uit de dood’ (NBV) (NBG: ‘leven uit de doden’). Deze uitdrukking verwijst naar de radicale verandering van Joden die tot geloof komen in Jezus – ze zijn als dode mensen die weer gaan leven (vgl. Lucas 15:24⁵³)!

Omdat Romeinen 11:12,15 *geen werkwoord bevat* kan men niet vaststellen of deze gebeurtenissen in het heden plaatsvinden of alleen in de toekomst zouden plaatsvinden. Wanneer Bijbelvertalingen zonder enige rede aannemen dat deze gebeurtenissen naar de toekomst verwijzen, gaan zij verder dan de grondtekst! De context (11:13-14,31) toont duidelijk aan dat Joden nu in het heden tot geloof in Jezus Christus komen en zo aangroeien tot het volle getal (11:15).

11:16-24

De beelden van de ‘eersteling’ van de oogst en de ‘wortel’ van de natuurlijke olijfbos met natuurlijke olijftakken en wilde olijftakken maakt duidelijke hoe God door heel de nieuwtestamentische geschiedenis zijn plan van verlossing uitvoert.

a. De eersteling van de oogst was de koek die van het eerste deel van de graanoogst gemaakt werd en aan God afgestaan werd als beeld of symbool dat de hele oogst aan God afgestaan werd. Wat de Israëlieten van die oogst opaten werd als een gave van God beschouwd (Numeri 15:17-21⁵⁴; vgl. 1 Timoteüs 4:4-5⁵⁵). ‘Heilig’ betekent ‘van anderen apart gezet’ en ‘aan God toegewijd’ (11:16). Als de eerste koek ‘heilig’ is, dan ook ‘de hele klomp’ deeg waaruit de andere koeken gemaakt worden.

18 dankzij hem hebben wij allen door één Geest toegang tot de Vader. 19 Zo bent u dus geen vreemdelingen of gasten meer, maar burgers net als de heiligen (allen die van de wereld zijn afgezonderd en toegewijd aan God als zijn volk), en huisgenoten van God, 20 gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, met Christus Jezus zelf als de hoeksteen. 21 Vanuit hem groeit het hele gebouw, steen voor steen, uit tot een tempel die gewijd is aan hem, de Heer, 22 in wie ook u samen opgebouwd wordt tot een plaats waar God woont door zijn Geest.

⁵² **1 Petrus 2:9-10** 9 Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijk licht. 10 Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk; eens viel Gods ontferming u niet ten deel, nu wordt zijn ontferming u geschonken.

⁵³ **Lucas 15:24** want deze zoon van mij was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is teruggevonden.” En ze begonnen feest te vieren.

⁵⁴ **Numeri 15:17-21** 17 De HEER zei tegen Mozes: 18 ‘Zeg tegen de Israëlieten: “Wanneer jullie eenmaal in het land zijn waar ik je naartoe breng, 19 en van de opbrengst van de akkers eten, schenk dan een deel ervan aan de HEER. 20 Maak van het eerste deeg een brood en sta dat af, zoals je ook na het dorsen een deel van je graan afstaat. 21 Van je eerste deeg moet je iets afstaan aan de HEER, jullie en alle komende generaties.

⁵⁵ **1 Timoteüs 4:4-5** 4 Alles wat God geschapen heeft is goed. Niets hoeft te worden verworpen als het onder dank wordt aangenomen, 5 want het is geheiligd door het woord van God en door het gebod.

b. *De wortel van de edele olijfboom*). In deze context verwijst 'de eersteling' en 'de wortel' naar de aartsvaders Abraham, Isaak en Jakob die door 'het Zaad, Jezus Christus', het eerste deel van Gods verbondsvolk zijn geworden (Genesis 12:3 HSV⁵⁶ en Galaten 3:16 NBG⁵⁷; vgl. Romeinen 11:28 en Galaten 3:9,29⁵⁸). Door dit 'Zaad' (NBV: Nakomeling) zouden alle 'families' of 'volken' (zowel niet-joodse volken, als het Joodse volk) op aarde gezegend worden.

Door Jezus Christus zijn de aartsvaders 'heilig', dat is, 'van andere mensen afgezonderd' en 'aan God toegewijd' om het begin van Gods éne verbondsvolk op aarde te zijn (11:16).

c. *De edele olijfboom* is niet een beeld voor het natuurlijke volk Israël, maar een beeld of symbool van het gelovige verbondsvolk van God op aarde, Gods geestelijke Israël. Vergelijk Romeinen 9:6b: "Niet allen zijn (geestelijk) Israël die uit (natuurlijk) Israël zijn". Geestelijk Israël is Gods verlost volk, die in het Oude Testament begint en voortgezet en uitgebreid wordt in het Nieuwe Testament.

Jezus leerde dat Gods verbondsvolk bestaat uit 'één kudde' met 'één Herder' en vele schapen (allemaal gelovigen) die uit minstens twee schaapskooien komen: de schaapskooi van het natuurlijke volk van Israël (Johannes 10:16⁵⁹) en stilzwijgend bijgedacht: de talle niet-joodse schaapskooien in de wereld (Johannes 12:32⁶⁰).

Paulus leerde dat Gods verbondsvolk bestaat uit 'het Lichaam van Christus' met 'één Hoofd' en vele leden (1 Korintiërs 12:12-13⁶¹)

Petrus leerde dat Gods verbondsvolk bestaat uit 'het geestelijke huis' met 'één hoeksteen' en vele levende stenen (1 Petrus 2:4-8⁶²; vgl. 2:9-10). Zo ook in dit verband

⁵⁶ **Genesis 12:3** (HSV) Ik zal zegenen wie u zegenen en vervloeken wie u vervloekt; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

⁵⁷ **Galaten 3:16** (NBG) Nu werden aan Abraham de beloften gedaan en aan zijn zaad. Hij zegt niet: en aan zijn zaden, in het meervoud, maar in het enkelvoud: en aan uw zaad, dat wil zeggen: aan Christus.

⁵⁸ **Galaten 3:9,29** 9 En dus wordt iedereen die gelooft samen met Abraham, de gelovige, gezegend. 29 En omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen van Abraham, erfgenamen volgens de belofte.

⁵⁹ **Johannes 10:16** Maar ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook die moet ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder.

⁶⁰ **Johannes 12:32** Wanneer ik van de aarde omhooggeheven word, zal ik iedereen naar mij toe halen.'

⁶¹ **1 Korintiërs 12:12-13** (NBG) Want gelijk het lichaam één is en vele leden heeft, en al de leden van het lichaam, hoe vele ook, één lichaam vormen, zo ook Christus; 13 want door één Geest zijn wij allen tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen, en allen zijn wij met één Geest gedrenkt.

⁶² **1 Petrus 2:4-8** (NBG) En komt tot Hem, de levende steen, door de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en kostbaar, 5 en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis, om een heilig priesterschap te vormen, tot het brengen van geestelijke offers, die Gode welgevallig zijn door Jezus Christus. 6 Daarom staat er in een schriftwoord: Zie, Ik leg in Sion een uitverkoren en kostbare hoeksteen, en wie op hem zijn geloof bouwt, zal niet

leerde Paulus dat Gods verbondsvolk bestaat uit 'één olijfboom' met 'één wortel' en vele takken. Terwijl Joodse gelovigen naar hun natuur in Gods verbondsvolk geënt worden, worden niet-joodse gelovigen tegen hun natuur in Gods verbondsvolk geënt (Romeinen 11:16-24).

d. *De takken van de edele olijfboom* zijn beelden of symbolen voor de ware gelovigen uit het natuurlijke volk Israël. Door hun ongelof werden ongelovige Joden weggekapt uit Gods verbondsvolk van het Oude Testament (vgl. Hebréeën 4:2-3⁶³). Door hun geloof in Jezus Christus worden andere Joden weer opgenomen in Gods verbondsvolk van het Nieuwe Testament, Gods gelovige, verlost en geestelijke volk. Het gaat hier niet om een individuele Jood, die geënt wordt, dan weggekapt wordt en later weer geënt wordt. Het gaat hier om een bepaalde generatie Joden, die door hun ongelof weggekapt werd uit Gods verbondsvolk van het Oude Testament (vgl. Matteüs 8:12⁶⁴; 21:43a⁶⁵) en een andere generatie Joden, die door hun geloof in Jezus Christus geënt wordt in Gods verbondsvolk van het Nieuwe Testament (Johannes 6:68-69⁶⁶).

e. *De takken van de wilde olijfboom* zijn beelden of symbolen voor de ware gelovigen uit de niet-joodse (heidense) volken. Door hun geloof in Jezus Christus worden bepaalde niet-joden geënt in Gods verbondsvolk en worden daardoor van gelijke waarde als de Joden die geloven (vgl. Matteüs 8:11⁶⁷; 21:43b⁶⁸). Maar door hun ongelof zullen andere niet-joden ook weggekapt worden uit Gods verbondsvolk (vgl. 2 Korintiërs 13:5⁶⁹)!

beschaamd uitkomen. 7 U dan, die gelooft, geldt dit kostbare, maar voor de ongelovigen geldt: De steen, die de bouwlieden afgekeurd hadden, die is geworden tot een hoeksteen en een steen des aanstoots en een rots der ergernis, 8 voor hen, die zich daaraan, in hun ongehoorzaamheid aan het woord, stoten, waartoe zij ook bestemd zijn.

⁶³ **Hebréeën 4:2-3** 2 Want aan ons is het goede nieuws verkondigd, net als indertijd aan hen; maar anders dan voor wie het in geloof aannemen, was het verkondigde woord voor hen niet heilzaam. 3 Omdat wij echter geloven, gaan we binnen in de rust waarvan eerder sprake was: 'In mijn toorn heb ik gezworen: "Nooit zullen ze binnengaan in mijn rust,"' – en dat terwijl zijn werk toch al met de grondvesting van de wereld voltooid werd!

⁶⁴ **Matteüs 8:12** maar de erfgenamen van het koninkrijk zullen worden verbannen naar de uiterste duisternis; daar zullen zij jammeren en knarsetanden.

⁶⁵ **Matteüs 21:43a** Daarom zeg ik u: het koninkrijk van God zal u worden ontnomen, en gegeven worden aan een volk dat het wel vrucht laat dragen.

⁶⁶ **Johannes 6:68-69** 68 Simon Petrus gaf antwoord: 'Naar wie zouden we moeten gaan, Heer? U spreekt woorden die eeuwig leven geven, 69 en wij geloven en weten dat u de heilige van God bent.'

⁶⁷ **Matteüs 8:11** Ik zeg jullie dat velen uit het westen zullen komen en met Abraham, Isaak en Jakob zullen aanliggen in het koninkrijk van de hemel.

⁶⁸ **Matteüs 21:43b** (het koninkrijk van God zal) gegeven worden aan een volk dat het wel vrucht laat dragen.

⁶⁹ **2 Korintiërs 13:5** Onderzoek bij uzelf of u vast op God vertrouwt, stel uzelf op de proef. U weet toch van uzelf dat Jezus Christus in u is? Als dat niet zo is, dan hebt u de proef niet doorstaan.

Er is dus *geen* onderscheid meer tussen Joden en niet-joden (Romeinen 10:12-13⁷⁰)! Het evangelie is een kracht van God tot behoud van Jood en Griek (Romeinen 1:16⁷¹)! Joden en heidenen, die vroeger ongelovig waren, worden door hun *geloof* verbonden aan Jezus Christus en worden zo een deel van Gods verbondsvolk. Maar Joden en heidenen, die geboren zijn binnen Gods verbondsvolk, worden door hun *ongeloof* weggekapt uit Gods verbondsvolk (Handelingen 13:45-48⁷²; Hebreëen 4:6-7⁷³).

11:25-27

a. De geheimenis is niet 'wanneer' God zijn verlossingsplan in de geschiedenis uitwerkt, maar 'hoe' hij dat uitwerkt (11:25)

'De geheimenis' is niet 'Gods plan met Israël' (HLW). De theologische voorstelling van de GNB en voor een deel ook de NBV is dat God *eerst* 'het volle getal' van gelovigen onder de heidenen behoudt, en pas *daarna* 'geheel Israël' gaat behouden. Het gaat bij hen om de chronologie van Gods verlossingsplan: God doet nu weinig of niets met de Joden, maar later in de toekomst gaat God 'alle Joden' behouden. Deze voorstelling is op geen enkel wijze van de Bijbel af te leiden!

De bemoedigende en hoopvolle boodschap van Paulus. Wat gelovigen (Joden en niet-joden), aan wie Paulus schreef, moesten weten en ook wij moeten weten is dat er nooit een complete verharding en dus nooit een complete verwerping van het natuurlijke volk Israël was. Er is wel 'een gedeeltelijke verharding' over het natuurlijke volk Israël gekomen met een heel specifiek doel, namelijk, om ook mensen uit de niet-joodse volken te behouden!

Deze 'gedeeltelijke verharding' is wel het gevolg van de aanhoudende zonde van de Israëlieten. Maar deze 'gedeeltelijke verharding' betekent ook dat het andere gedeelte van het natuurlijke volk Israël niet verhard is en dus door

⁷⁰ **Romeinen 10:12-13** 12 En er is geen onderscheid tussen Joden en andere volken, want ze hebben allen dezelfde Heer. Hij geeft zijn rijk gaven aan allen die hem aanroepen, 13 want er staat: 'Ieder die de naam van de Heer aanroep, zal worden gered.'

⁷¹ **Romeinen 1:16** Voor dit evangelie schaam ik mij niet, want het is Gods reddende kracht voor allen die geloven, voor Joden in de eerste plaats, maar ook voor andere volken.

⁷² **Handelingen 13:45-48** Bij het zien van de mensenmenigte werden de Joodse leiders jaloers en begonnen ze de woorden van Paulus op godslasterlijke wijze verdacht te maken. 46 Maar Paulus en Barnabas zeiden onomwonden: 'De boodschap van God moest het eerst onder u worden bekendgemaakt, maar aangezien u die afwijst en uzelf het eeuwige leven niet waardig acht, zullen we ons tot de heidenen wenden. 47 Want de Heer heeft ons het volgende opgedragen: "Ik heb je bestemd tot een licht voor alle volken om redding te brengen tot aan de uiteinden van de aarde." 48 Toen de heidenen dit hoorden, verheugden ze zich en spraken ze vol lof over het woord van de Heer, en allen die voor het eeuwige leven bestemd waren aanvaardden het geloof.

⁷³ **Hebreëen 4:6-7** 6 Het staat dus vast dat er wel mensen in kunnen binnengaan. En omdat zij aan wie vroeger het goede nieuws verkondigd is, er vanwege hun ongehoorzaamheid niet zijn binnengegaan, 7 legt God nu opnieuw een dag vast, een 'vandaag', waarover hij, zoals eerder is opgemerkt, lange tijd later David heeft laten zeggen: 'Horen jullie vandaag zijn stem, wees dan niet koppig.'

de verkondiging van het evangelie in het heden behouden wordt (vgl. Romeinen 11:31)! In elke generatie tussen de eerste komst en terugkomst van Jezus zal een deel van het natuurlijke volk Israël tot geloof in Jezus Christus komen en behouden worden!

'De geheimenis' is hoe God zijn verlossingsplan in de geschiedenis uitwerkt. God gebruikt eerst de val van de ongelovige Joden (Romeinen 11:11) en de gehoorzaamheid van de gelovige Joden (bv. Josef en Maria, de vele discipelen en de apostelen) (Romeinen 1:16) om vele heidenen tot geloof in Jezus Christus te brengen.

God gebruikt dan ook deze gelovige heidenen indirect door Joden afgunstig te maken op gelovige niet-Joden (Romeinen 10:19⁷⁴) en direct door de verkondiging van het evangelie over Jezus Christus (Romeinen 10:17-18⁷⁵; vgl. Jesaja 28:11⁷⁶) om vele Joden tot geloof in Jezus Christus te brengen.

Het doel van de bekendmaking van deze geheimenis is dat heidenen en Joden moeten beseffen dat God in zijn verlossingsplan noch de Joden noch de heidenen voortrekt, maar de gelovige Joden en gelovige heidenen voor elkaars verlossing gebruikt!

b. Israël werd niet tijdelijk verhard, maar gedeeltelijk verhard (11:25-26a).

De vertaling: een tijdelijke verharding. De vertaling, "een tijdelijke verharding is over Israël gekomen, totdat de volheid van de heidenen ingegaan is, en *daarna of dan* zal geheel Israël behouden worden" is NIET CORRECT (Living Bible en Het Levende Woord en het Boek, Good News Bible en Groot Nieuws). Deze vertalingen berusten *niet* op de Griekse tekst van de Bijbel, maar op een bepaalde theologische beschouwing van de gebeurtenissen in de eindtijd.

In de periode van het Oude Testament was er nooit een tijd geweest dat 'Israël als geheel' zich tegen God en zijn Gezalfde verhard heeft en dat God hen als gevolg daarvan heeft verhard. Ook in de periode van het Nieuwe Testament is er geen tijd geweest dat 'Israël als geheel' zich tegen God en zijn Gezalfde verhard heeft en dat God hen daarom heeft verhard! Er zal altijd in elke generatie "een

⁷⁴ **Romeinen 10:19** Maar dan vraag ik weer: heeft Israël de boodschap niet begrepen? Welnu, Mozes zegt al: 'Ik zal jullie afgunstig maken op een volk dat geen volk is, ik daag jullie uit met een volk zonder verstand.'

⁷⁵ **Romeinen 10:17-18** 17 Dus door te luisteren komt men tot geloof, en wat men hoort is de verkondiging van Christus. 18 Maar dan is mijn vraag: hebben ze de boodschap soms niet gehoord? Natuurlijk wel, want er staat: 'Hun roep klinkt over heel de aarde, hun woorden tot de uiteinden van de wereld.'

⁷⁶ **Jesaja 28:11** Inderdaad, door mensen met een vreemde tongval, in een andere taal, spreekt de H E E R tot dit volk.

klein deel uit genade uitgekozen worden” (Romeinen 11:5; Lees Romeinen 9:6-18)!

De vertaling: een gedeeltelijke verharding. De vertaling van vers 25 en 26 is het beste in de SV en HSV: “(dit geheimenis) ... dat er *verharding voor een deel* over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen (eens en voor altijd) zal zijn ingegaan. *En zo* zal heel Israël zalig worden.”

Deze vertaling is absoluut CORRECT (Grieks, SV, NBG, KBS, NASB, NIV, HSV en anderen). De Griekse woorden ‘apo merous’ betekenen ‘voor een deel’ in contrast tot het geheel (Griekse woordenboek). De Griekse woorden ‘kai houtos’ betekenen ‘zo’, ‘op deze wijze’ (‘aldus’) (Griekse woordenboek). Romeinen 11 toont immers aan dat in de periode van het Oude Testament 7000 mensen *niet* verhard werden en dat in de periode van het Nieuwe Testament de discipelen, Paulus en ‘een klein deel’ *niet* verhard werden. Een deel van Israël werd niet verhard (Romeinen 11:1-6), maar een ander deel werd wel verhard (Romeinen 11:7-10)!

Het doel van deze gedeeltelijke verharding van Israël was om ook mensen uit de heidense volken te behouden – zelfs ‘het volle getal’ van hen!

c. De volheid van de heidenen en heel Israel (11:25-26).

Het Griekse woord ‘pleroma’ betekent ‘de volheid’ in de zin van ‘het volle getal’ (Griekse woordenboek). Tussen de eerste komst en terugkomst van Jezus zouden steeds meer mensen uit de natuurlijke heidense volken en steeds meer mensen uit het natuurlijke volk van Israël het evangelie horen en tot geloof in Jezus Christus komen. Het getal van hen die behouden zijn onder de heidenen en onder de Joden zal steeds aangroeien totdat ‘het volle getal’ bereikt wordt bij de terugkomst van Jezus Christus.

De volheid van de heidenen (11:25).

In de grondtekst van Romeinen 11:25 staat niet ‘alle heidenen’ (NBV). Deze vertaling kan de indruk wekken dat er een universele verlossing van alle heidenen zal plaatsvinden. In de grondtekst staat ‘de volheid van de heidenen’ (NBS). De woorden ‘het volle getal’ heeft met de uitverkiezing te maken.

Het totaal van alle ‘uitverkoren delen’ uit alle generaties van de heidense volken door de hele geschiedenis heen zal bij de terugkomst van Christus ‘de volheid of het volle getal’ van alle gelovigen in Jezus Christus uit de heidense volken vormen.

De volheid van Israël (11:12).

Het totaal van alle ‘uitverkoren delen’ uit alle generaties van het natuurlijke volk Israël door de hele geschiedenis heen (vgl. Romeinen 11:4-5) zal bij de terugkomst van Christus ‘de volheid of het volle getal’ van alle gelovigen in Jezus Christus uit het natuurlijke volk Israël vormen (11:12).

Geheel Israël (11:26).

De woorden ‘gans Israël’ (NBS), ‘heel Israël’ (HSV) (Grieks: ‘pas Israel’) betekent in 1 Koningen 8:65 (NBS) ‘de grote schare Israëlieten’ die geloofden in de HEER en die het Tempelwijdingsfeest of Loofhuttenfeest vierden. In 1 Koningen 11:16 (NBS) betekenen deze woorden ‘de hele Israëlitische krijgsmacht’ die met Joab in Edom vocht. In beide gevallen betekenen deze woorden *niet* ‘allen, die ooit in de hele geschiedenis bij het natuurlijke volk Israël behoord hebben’.

In Romeinen 11:26 (HSV) betekent het ook *niet* ‘allen, die ooit in de hele geschiedenis bij het natuurlijke volk Israël behoord hebben’ en ook *niet* ‘allen, die alleen in de eindtijd bij het natuurlijke volk Israël zullen horen’.

De woorden ‘heel Israël’ betekenen *wel* ‘allen uit het natuurlijke volk Israël die door de eeuwen heen door hun geloof in de komende of gekomen Messias (Jezus Christus) met Jezus Christus verbonden zijn’: bv. Abraham (Genesis 15:6 HSV⁷⁷: 22:18 HSV⁷⁸), de zeventien (1 Koningen 19:18); de andere geloofshelden uit het Oude Testament (Hebreeën 11); de 12 apostelen (Romeinen 11:1) het ‘overblijfsel’ in de eerste eeuw na Christus (Romeinen 11:5) en alle Joden die door heel de Nieuwe Testament periode door hun geloof in Jezus Christus weer op de edele olijfboom geënt worden (Romeinen 11:23-24,31).

Het woord ‘geheel’ (Grieks: pas, pantas) heeft in Romeinen 11:26 *niet* dezelfde inclusieve betekenis als in Romeinen 5:18a⁷⁹: ‘alle natuurlijke mensen, die aan Adam verbonden zijn’, zijn veroordeeld. Of als in 1 Korintiërs 15:22a⁸⁰: ‘alle natuurlijke mensen, die aan Adam verbonden zijn’, zullen voor eeuwig sterven.

Het woord ‘geheel’ heeft in Romeinen 11:26 *wel* dezelfde beperkte betekenis als in Romeinen 11:32: aan ‘alle uitverkoren’, hetzij niet-joden, hetzij Joden, zal barmhartigheid bewezen worden. Of als in Romeinen 5:18b⁸¹: ‘alle mensen die aan Christus verbonden zijn’ zijn gerechtvaardigd.

⁷⁷ **Genesis 15:6** (HSV) En hij geloofde in de HEERE: en Die rekende hem dat tot gerechtigheid

⁷⁸ **Genesis 22:18** (HSV) En in uw nageslacht zullen alle volken van de aarde gezegend worden, omdat u mijn stem gehoorzaam geweest bent.

⁷⁹ **Romeinen 5:18a** Derhalve, gelijk het door één daad van overtreding voor alle mensen tot veroordeling gekomen is,

⁸⁰ **1 Korintiërs 15:22a** Want evenals in Adam allen sterven

⁸¹ **Romeinen 5:18b** zo komt het ook door één daad van gerechtigheid voor alle mensen tot rechtvaardiging ten leven.

digd. Of als in 1 Korintiërs 15:22b: ‘alle mensen die aan Christus verbonden zijn zullen voor eeuwig levend gemaakt worden’.

d. De Verlosser komt niet vanuit de hemel naar Sion bij de terugkomst van Christus, maar kwam uit Sion bij de eerste komst van Christus (11:26b).

Van waar zou de Verlosser komen volgens het Oude Testament?

Aanhalingen uit het Oude Testament. Romeinen 11:26b-27 haalt het Oude Testament aan: ‘De Redder zal uit Sion komen, en wentelt dan (‘dan’ staat niet in de grondtekst) de schuld af van Jakobs nageslacht. (De NBG zegt: ‘Hij zal de goddeloosheid van Jakob afwenden’). Dit is mijn verbond met hen, wanneer ik hun zonden wegneem.’ Deze aanhalingen uit het Oude Testament slaan niet op onze (nieuwtestamentische) toekomst, maar op de toekomst vanuit oudtestamentische standpunt: Christus moest nog voor de eerste keer komen!

Paulus haalt ook niet één specifiek vers uit het Oude Testament aan, maar geeft een opsomming van meerdere verzen uit het Oude Testament.

- De Messias-Verlosser zou bij zijn eerste komst ‘uit’ (Grieks: ek) Sion komen (Micha 5:1⁸²; vervulling: Matteüs 2:6⁸³; Romeinen 11:26b).
- De ‘Redder’ zou ‘naar’ Sion komen (Hebreeuws: Jesaja 59:20⁸⁴; vervulling: Matteüs Lucas 2:4; 2:22 en 19:38).
- De ‘Redder’ zou ‘ter wille van’ Sion komen (Grieks: Jesaja 59:20, vgl. NBG: ‘voor’ wie zich in Jakob van overtreding bekeren’, vgl. Handelingen 2:38⁸⁵).
- Deze Redder ‘zou de wetteloosheid van Jakob wegnemen’ (Grieks: Jesaja 27:9a⁸⁶). ‘En dit is mijn verbond met hen’ (Grieks: Jesaja 59:21⁸⁷; vervulling: Matteüs 26:28 HSV). ‘Wanneer zijn zonde afgeschreven (uitgewist) wordt’ (Grieks: Jesaja 27:9b⁸⁸; vervulling: Matteüs 1:21, “Geef Hem de naam Jezus, want Hij zal zijn volk bevrijden van zonde.”

⁸² **Micha 5:1** Uit jou, Betlehem in Efrata, te klein om tot Juda’s geslachten te behoren, uit jou komt iemand voort die voor mij over Israël zal heersen. Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden, in de dagen van weleer.

⁸³ **Matteüs 2:6** En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden.

⁸⁴ **Jesaja 59:20** Hij zal als bevrijder naar Sion komen, naar allen uit Jakobs nageslacht die met de misdaad breken – spreekt de HEER.

⁸⁵ **Handelingen 2:38** Petrus antwoordde: ‘Keer af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden.

⁸⁶ **Jesaja 27:9a** (Grieks) Daarom zal de wetteloosheid van Jakob weggenomen worden

⁸⁷ **Jesaja 59:21** (Grieks) En dit is mijn verbond met hen.

⁸⁸ **Jesaja 27:9b** (Grieks) wanneer zijn zonde afgeschreven (uitgewist) wordt.

De boodschap van deze aanhalingen.

Wat deze aanhalingen uit het Oude Testament voorspelden, wordt niet pas bij de terugkomst van Christus in de toekomst vervuld, maar werd door Jezus Christus bij zijn eerste komst vervuld.

Hij werd geboren in Betlehem en kwam dus *uit* Israël (Matteüs 2:6; Johannes 4:22⁸⁹).

Hij kwam *ter wille van* of *voor* de verloren schapen van het huis Israëls, maar zij hebben hem niet aangenomen (Matteüs 15:24⁹⁰; Johannes 1:11⁹¹).

Hij kwam voor Israël, om hen te verlossen, om hen, die onder de wet waren, vrij te kopen (Matteüs 1:21; 10:5-6⁹²; Lucas 19:10⁹³; Galaten 4:4-5⁹⁴).

En hij richtte zijn nieuwe verbond met hen op (Jeremia 31:31-34⁹⁵; Matteüs 26:28⁹⁶; Hebreeën 8:6-13⁹⁷).

⁸⁹ **Johannes 4:22** De redding komt immers van (Grieks uit) de Joden.

⁹⁰ **Matteüs 15:24** Ik ben alleen gezonden naar de verloren schapen van het volk van Israël.

⁹¹ **Johannes 1:11** Hij kwam naar wat van hem was, maar wie van hem waren hebben hem niet ontvangen.

⁹² **Matteüs 10:5-6** Deze twaalf zond Jezus uit, en hij gaf hun de volgende instructies: ‘Sla niet de weg naar de heidenen in en bezoek geen Samaritaanse stad. 6 Ga liever op zoek naar de verloren schapen van het volk van Israël.

⁹³ **Lucas 19:10** De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.

⁹⁴ **Galaten 4:4-5** (NBG) Maar toen de volheid des tijds gekomen was, heeft God zijn Zoon uitgezonden, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, 5 om hen, die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij het recht van zonen zouden verkrijgen.

⁹⁵ **Jeremia 31:31-34** (NBG) Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal. 32 Niet zoals het verbond, dat Ik met hun vadersen gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik heer over hen ben, luidt het woord des HEREN. 33 Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des HEREN: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. 34 Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de HERE: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des HEREN, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.

⁹⁶ **Matteüs 26:28** (Grieks) dit is mijn bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden.

⁹⁷ **Hebreeën 8:6-13** Maar Jezus is dus aangesteld voor een eerbiedwaardiger dienst, in die zin dat hij bemiddelaar is van een beter verbond, dat zijn wettelijke grondslag heeft gekregen in betere beloften. 7 Zou het eerste verbond zonder gebreken zijn geweest, dan zou er geen tweede voor in de plaats hebben hoeven komen. 8 Maar God berispt zijn volk met de woorden: ‘De dag zal komen – spreekt de Heer – dat ik een nieuw verbond zal sluiten met het volk van Israël en met het volk van Juda. 9 Niet een verbond zoals ik dat sloot met hun voorouders toen ik hen bij de hand nam om hen weg te leiden uit Egypte, want aan dat verbond zijn ze niet trouw gebleven. Daarom heb ik mijn handen van hen afgetrokken – spreekt de Heer. 10 Maar dit is het verbond dat ik in de toekomst (beter: NBG: ‘na die dagen’) met het volk van Israël zal sluiten – spreekt de Heer: In hun verstand zal ik mijn wetten leggen en in hun hart zal ik ze neerschrijven. Dan zal ik hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn.

11 Volksgenoten zullen elkaar niet meer hoeven te onderwijzen, men zal elkaar niet meer hoeven te zeggen: “Ken de Heer!”, want allen zullen mij kennen, van klein tot groot. 12 Ik zal hun wandaden vergeven en aan hun zonden zal ik niet meer denken. 13 Op het moment dat hij spreekt over een nieuw verbond heeft hij het eerste al als verouderd bestempeld. Welnu, wat verouderd is en versleten, is de teloorgang nabij.

Het doel van deze aanhalingen uit het Oude Testament is om aan te tonen dat het altijd Gods doel is geweest om Israël door de eerste komst van Jezus Christus te behouden - zelfs 'heel Israël' te behouden!

Het hoofdthema van de brief aan de Romeinen is 'het wegnemen van zonden' of 'de rechtvaardiging door het geloof' (vgl. 4:3,6,25⁹⁸; 5:1,8-9,19; 8:1-3). Romeinen 9-11 toont aan dat deze leerstelling historisch is: het gebeurde al gedurende de Oude Testament periode en het blijft gebeuren totdat allen die door God zijn uitverkoren (het volle getal van niet-joden en Joden) het Koninkrijk van God ingegaan zijn. God verstoot niet zijn uitverlorenen (11:1; vgl. 2 Timoteüs 2:19⁹⁹).

e. Wanneer gebeurt dit alles?

Wanneer kwam de Verlosser uit Sion om de zonden van Israël weg te nemen? We zagen hierboven bij punt 'd' dat de Verlosser *niet* in de toekomst bij de terugkomst van Christus vanuit de hemel naar Sion komt, maar dat hij bij zijn eerste komst uit Sion kwam om de goddeloosheid van Jakob af te wenden' en om hun zonden weg te nemen (11:26b-27).

Wanneer wordt de volheid van de heidenen en van de Joden bereikt? In de grondtekst van Romeinen 11:26 staat niet 'dan zal heel Israël worden gered' (NBV), maar 'en aldus' of 'op deze wijze' zal heel Israël worden gered' (HSV).

Deze gedeeltelijke verharding van de Joden en dus de verlossing van het overige gedeelte van de Joden én de gedeeltelijke verlossing van de heidenen en dus de verharding van het overige gedeelte van de heidenen zal in alle eeuwen doorgaan totdat 'het volle getal' voor beiden gelovigen uit de heidenen (11:25) en 'het volle getal' voor gelovigen uit de Joden (11:12,26) gelijktijdig wordt bereikt bij de enige terugkomst van Jezus Christus. Wanneer 'het volle getal van de heidenen (eens en voor altijd) zal zijn ingegaan' (HSV) zal ook 'heel Israël' behouden zijn. 'Aldus' (NBG), 'zo' (HSV), 'op deze wijze' (Griekse woordenboek) zal 'heel Israël' worden gered. Het volle getal van beiden wordt op dezelfde wijze en op dezelfde tijd bereikt.

Wanneer Gods plan met betrekking tot de verlossing van de heidenen (niet-joden) uit elk natuurlijk en heidens volk voltooid is, zal ook zijn plan met betrekking tot de verlossing van Joden uit het natuurlijke volk Israël voltooid zijn. Dus, wanneer alle heidenen in de gehele wereldgeschiedenis, die in Gods verlossingsplan tot geloof zouden komen,

⁹⁸ Romeinen 4:3,6,25 3 want wat zegt de Schrift? 'Abraham vertrouwde op God, en dat werd hem als een daad van gerechtigheid toegerekend.' 6 Zo prijst ook David de mens gelukkig die door God rechtvaardig wordt verklaard zonder dat hij enige verdienste heeft: 25 hij die werd prijsgegeven om onze zonden en werd opgewekt omwille van onze rechtvaardiging.

⁹⁹ 2 Timoteüs 2:19a Maar het fundament dat God gelegd heeft, ligt onwrikbaar vast en draagt het opschrift: 'De Heer weet wie hem toebehoren'

ook werkelijk tot geloof gekomen zijn, dan zullen ook alle Joden in de wereldgeschiedenis, die in Gods verlossingsplan tot geloof zouden komen, ook werkelijk tot geloof gekomen zijn. "Aldus (NBG) zal niet alleen 'de volheid der heidenen', maar ook 'de volheid van Israël' of 'heel Israël' behouden worden (Romeinen 11:25-26a)!

Het evangelie zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle natuurlijke volken (inclusief Israël), en dan zal het einde komen (Matteüs 24:14¹⁰⁰; vgl. Handelingen 20:24-25). Dus wanneer de laatste niet-joden en Joden tot geloof in Jezus Christus gekomen zijn zal het einde komen.

De gebeurtenissen die bij het einde plaatsvinden. De terugkomst van Jezus Christus is een éénmalige gebeurtenis. De 'komst' (Grieks: parousia) en de 'verschijning / openbaring' (Grieks: apokalupsis) is één en dezelfde gebeurtenis (vergelijk 'komst' in Matteüs 24:39-42¹⁰¹ met 'verschijning' in Lucas 17:30-36¹⁰²; en vergelijk 'verschijning' in 2 Tessalonicenzen 1:7¹⁰³ met 'komst' in 2 Tessalonicenzen 1:10¹⁰⁴)!

Op de dag van de terugkomst van Jezus Christus vinden de volgende gebeurtenissen plaats:

- * De terugkomst van Jezus Christus (Matteüs 24:29-31).
- * De opstanding van alle doden, zowel rechtvaardigen als onrechtvaardigen (Johannes 5:28-29; 6:39-40; Handelingen 24:15; Openbaring 20:13).
- * De onmiddellijke transformatie van de gelovigen die dan nog leven (1 Korintiërs 15:51-53).
- * De opname van alle gelovigen om Christus in de wolken te verwelkomen (Matteüs 24:40-41; 1 Tessalonicenzen 4:15-17; 2 Tessalonicenzen 1:10).
- * Later op dezelfde dag het laatste oordeel (Matteüs 25:31-46; Johannes 5:22,29; 2 Korintiërs 5:10; 2 Tessalonicenzen 1:7-9; Openbaring 20:11-15).
- * En gelijktijdig met het laatste oordeel (vgl. Openbaring 20:11) de vernieuwing van de hemel en de aarde (Handelingen 3:21; 2 Petrus 3:4-13).

¹⁰⁰ Matteüs 24:14 Pas als het goede nieuws over het koninkrijk in de hele wereld wordt verkondigd als getuigenis voor alle volken, zal het einde komen.

¹⁰¹ Matteüs 24:39 en zoals men niet wist dat de vloed zou komen, totdat die kwam en iedereen wegnam, zo zal het ook zijn wanneer de Mensenzoon komt.

¹⁰² Lucas 17:30 Zo zal het ook gaan op de dag waarop de Mensenzoon wordt geopenbaard.

¹⁰³ 2 Tessalonicenzen 1:7-8 7-8 en u, die nu onderdrukt wordt, samen met ons van alle last bevrijden wanneer Jezus, de Heer, vanuit de hemel verschijnt. Dan komt hij in een vlammend vuur en omringd door engelen, door wie hij zijn macht manifesteert; dan straft hij hen die God niet erkennen en het evangelie van onze Heer Jezus niet gehoorzamen.

¹⁰⁴ 2 Tessalonicenzen 1:10 Op die dag komt hij om te worden geprezen door al de zijnen, om te worden geëerd door allen die tot geloof gekomen zijn – ook door u, want u hebt ons getuigenis aangenomen.

* Het begin van Gods Koninkrijk in haar finale fase (Matteüs 25:34; 1 Korintiërs 15:24; Openbaring 11:15; 21:1-5).

11:28-32

a. De uitverkoren Joden waren vijanden en geliefden tegelijk (11:28).

De Griekse tekst van Romeinen 11:28 zegt. “Wat het evangelie betreft: ze zijn vijanden ter wille van jullie. Wat de uitverkiezing betreft: ze zijn geliefden ter wille van jullie”. De vraag is: “Wie wordt me ‘ze’ bedoeld?”

De uitverkoren Joden waren in de tijd van Paulus eerst vijanden van Christus en christenen (11:28a).

Paulus bedoelt *niet* het hele natuurlijke of nationale volk Israël. Hij heeft het nog steeds over ‘het kleine deel uitverkoren Joden’ (11:5) die in zijn eigen tijd van Gods verbondsvolk afgefallen waren (11:11) en door hun ongeloof en ongehoorzaamheid als takken van de olijfbom afgekappt waren (11:20a). Zij waren vijanden van Christus, christenen en de verkondiging van het evangelie (vgl. 1 Korintiërs 1:22-24).

Maar zij waren vijanden ‘ter wille van jullie’, ‘jullie uitverkoren heidenen’, omdat hun vijandschap het mogelijk maakte dat het evangelie aan de heidenen verkondigd werd en de uitverkoren heidenen tot geloof konden komen (Handelingen 11:19-26; 13:44-48).

De uitverkoren Joden waren altijd geliefden van God (11:28b).

Hoewel deze Joden in de tijd van Paulus nog niet tot geloof gekomen waren en dus wat het evangelie betreft nog steeds vijanden van Christus, christenen en de verkondiging van het evangelie waren, waren zij van eeuwigheid af geliefden van God omdat zij door Hem uitverkoren waren (Efeziërs 1:4-5¹⁰⁵).

Maar ook het feit dat zij geliefden waren lag niet aan henzelf of hun afkomst, maar was ‘ter wille van de vaders’. Het was omdat God in het Oude Testament zijn verbond met Abraham, Isaak en Jakob gesloten had (Genesis 28:14 SV¹⁰⁶; vgl. Galaten 3:16 SV¹⁰⁷).

Dus, dezelfde Joden die voordat zij tot geloof kwamen vijanden waren, waren altijd de geliefden van God omdat

¹⁰⁵ **Efeziërs 1:4-5** 4 In Christus immers heeft God, voordat de wereld gegrondvest werd, ons vol liefde uitgekozen om voor hem heilig en zuiver te zijn, 5 en hij heeft ons naar zijn wil en verlangen voorbestemd om in Jezus Christus zijn kinderen te worden,

¹⁰⁶ **Genesis 28:14** (SV) En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en zij zullen uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en in u, en in uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

¹⁰⁷ **Galaten 3:16** (SV) Nu zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen; maar als van één: En uw zade; hetwelk is Christus.

zij van voor de grondlegging van de wereld al uitverkoren waren om tot geloof in Christus te komen (Romeinen 8:29-30¹⁰⁸; zie Efeziërs 1:4; 2 Tessalonicenzen 2:13-14; 2 Timoteüs 1:9-10). God had hen lief met een eeuwige liefde (Jeremia 31:3¹⁰⁹). God had dat ‘wereld van uitverkorenen uit alle volken’ (Johannes 4:42b¹¹⁰; 1 Johannes 4:14¹¹¹; vgl. Titus 2:11) van alle eeuwigheid lief en Hij kwam hen verlossen (Johannes 3:16¹¹²).

b. De genadegaven en roeping van God blijven onherroepelijk (11:29).

Gods genadegaven en roeping zijn onberouwelijk. In Genesis 6:6 en Jeremia 18:6-10 heeft God wel ‘spijt’ (berouw), maar dan wordt de houding en reactie van mensen ten aanzien van Gods beloften en dreigementen in rekening gebracht.

Maar in Romeinen 11:28 zijn Gods genadegaven en roeping onberouwelijk, omdat deze twee zaken te maken heeft met Gods soevereiniteit en eeuwige raadsbesluit en niet met de houding en reactie van de uitverkorenen. Gods uitverkiezing is niet onderhevig aan de menselijke houding of reactie (vgl. Romeinen 9:10-13). Gods uitverkiezing van Jakob is zijn liefde voor Jakob.

De onveranderlijke God zal nooit spijt hebben m.b.t. zijn genadegaven en roeping. Niemand kan zijn soevereine en effectieve roeping weerstaan en niemand kan wat Hij geeft ongedaan maken! De genadegaven zijn vooral geloof (vgl. Filippenzen 1:29), vrede, hoop en liefde (Romeinen 5:1-5) die zichtbaar voortvloeien uit de verbondsbefoeltes die God met de vaders Abraham, Isaak en Jakob gemaakt heeft. De roeping van God is enerzijds een uiterlijke roeping door de verkondiging van het evangelie om te geloven en anderzijds een innerlijk roeping door het werk van de Heilige Geest in het verstand en hart van de mens die onweerstaanbaar echt geloof bewerkt (vgl. Handelingen 13:48¹¹³; zie 16:14; 18:27).

¹⁰⁸ **Romeinen 8:29-30** 29 Wie hij al van tevoren heeft uitgekozen, heeft hij er ook van tevoren toe bestemd om het evenbeeld te worden van zijn Zoon, die de eerstgeborene moest zijn van talloze broeders en zusters. 30 Wie hij hiertoe heeft bestemd, heeft hij ook geroepen; en wie hij heeft geroepen, heeft hij ook vrijgesproken; en wie hij heeft vrijgesproken, heeft hij nu al laten delen in zijn luister.

¹⁰⁹ **Jeremia 31:3** Van ver ben ik naar je toe gekomen, vrouwe Israël. Ik heb je altijd liefgehad, mijn liefde zal je altijd vergezellen.

¹¹⁰ **Johannes 4:42b** we weten dat hij werkelijk de redder van de wereld is.’

¹¹¹ **1 Johannes 4:14** En we hebben zelf gezien waarvan we nu getuigen: dat de Vader zijn Zoon gezonden heeft als redder van de wereld.

¹¹² **Johannes 3:16** Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

¹¹³ **Handelingen 13:48** Toen de heidenen dit hoorden, verheugden ze zich en spraken ze vol lof over het woord van de Heer, en allen die voor het eeuwig leven bestemd waren aanvaardden het geloof.

Gods roeping (uiterlijk én innerlijk) is altijd doeltreffend! Een mens (Jood of niet-Jood) die God op deze manier roept zal tot geloof komen (vgl. Romeinen 8:29-30; 10:11-13¹¹⁴! Paulus zelf is zo'n 'geroepen' apostel (Romeinen 1:1¹¹⁵). De christenen te Rome zijn zulke 'geroepenen' van Jezus Christus en 'geroepen' heiligen (Romeinen 1:6-7a,16¹¹⁶). De christenen in Tessalonica zijn 'door het evangelie geroepen tot het verkrijgen van de heerlijkheid van Christus' (2 Tessalonicenzen 2:13-14¹¹⁷).

Gods genadegaven en roeping zijn niet voor iedereen, maar voor het uitverkoren deel. Deze genadegaven en roeping van God zijn niet voor het natuurlijke of nationale volk Israël, maar wel voor het uitverkoren deel van het natuurlijke volk Israël (Romeinen 11:29)! In de periode van het Oude Testament hoorden tot deze uitverkorenen Abraham en vele anderen die geloofden in de komende Messias, de zeventuizend die de knieën niet voor afgoden bogen (11:3-4; 1 Koningen 19:18) en alle andere geloofshelden (Hebreeën 11).

Bij de eerste komst van Christus heeft God het natuurlijke volk Israël niet verstoten (Romeinen 11:1), alsof er geen enkele Jood meer tot geloof in Jezus Christus zou kunnen komen. In de periode van het Nieuwe Testament hoorden de discipelen (Johannes 15:16a¹¹⁸) en een klein deel van de Joden in de eerste eeuw na Christus (Romeinen 11:5) ook tot de uitverkorenen. Denk aan de vele Joden, waaronder priesters, die eens niet geloofden, maar ná de prediking van het evangelie wel tot geloof kwamen (Handelingen 2:41¹¹⁹; 4:4¹²⁰; 5:14¹²¹; 6:7¹²²). Denk aan Paulus zelf, die

¹¹⁴ **Romeinen 10:11-13** 11 Want de Schrift zegt: 'Wie in hem gelooft, komt niet bedrogen uit.' 12 En er is geen onderscheid tussen Joden en andere volken, want ze hebben allen dezelfde Heer. Hij geeft zijn rijke gaven aan allen die hem aanroepen, 13 want er staat: 'Ieder die de naam van de Heer aanroept, zal worden gered.'

¹¹⁵ **Romeinen 1:1** Van Paulus, dienaar van Christus Jezus, geroepen tot apostel en uitgekozen om het evangelie van God te verkondigen,

¹¹⁶ **Romeinen 1:6-7a,16** 6 ook aan u, die geroepen bent door Jezus Christus. 7 Aan allen in Rome, geliefden van God, geroepen om zijn heiligen te zijn. Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus. 16 Voor dit evangelie schaam ik mij niet, want het is Gods reddende kracht voor allen die geloven, voor Joden in de eerste plaats, maar ook voor andere volken.

¹¹⁷ **2 Tessalonicenzen 2:12-13** 12 Zo zal iedereen die de waarheid niet gelooft maar behagen schept in onrecht, worden veroordeeld. 13 Maar voor u, broeders en zusters, geliefden van de Heer, moeten wij God altijd danken. Hij heeft u als eersten uitgekozen om te worden gered door de Geest die heilig maakt en door het geloof in de waarheid.

¹¹⁸ **Johannes 15:16a** Jullie hebben niet mij uitgekozen, maar ik jullie, en ik heb jullie opgedragen om op weg te gaan en vrucht te dragen, blijvende vrucht.

¹¹⁹ **Handelingen 2:41** Degenen die zijn woorden aanvaardden, lieten zich dopen; op die dag breidde het aantal leerlingen zich uit met ongeveer drieduizend.

¹²⁰ **Handelingen 4:4** (NBG) Maar velen van hen, die het woord gehoord hadden, werden gelovig, en het getal der mannen (vgl. 5:14; Matteüs 14:21) werd ongeveer vijfdruizend.

¹²¹ **Handelingen 5:14** Steeds meer mensen gingen in de Heer geloven, een groot aantal mannen zowel als vrouwen.

eens erg vijandig tegenover de christenen stond, maar later tot bekering kwam (Handelingen 26:9-20¹²³; vgl. Romeinen 11:1-2).

In elke generatie tot de terugkomst van Christus zullen er uitverkoren Joden (geliefden) zijn die in Christus zullen geloven. Dit geslacht (van Joden als een natuurlijk volk) zal niet voorbijgaan tot de terugkomst van Christus (Matteüs 24:34¹²⁴). Uit elke generatie van dit geslacht heeft God 'een klein deel' uitverkoren Joden overgelaten, die hij tot zich zal roepen totdat Jezus terugkomt!

Deze genadegaven en roeping van God zijn ook niet voor natuurlijke heidenen, maar wel voor het uitverkoren deel van de natuurlijke heidense volken (Romeinen 8:29-30, 33¹²⁵)!

c. God gebruikt de Joden en de heidenen voor elkaars verlossing (Romeinen 11:30-31).

Let op de woorden, "Zoals...zo". Gods verlossingsplan voor de Joden volgt vanaf de eerste komst van Christus precies dezelfde weg als zijn verlossingsplan voor de heidenen!

Let ook op de woorden, "Eens ... nu". Er is altijd eerst ongehoorzaamheid en dan pas de mogelijkheid voor verlossing.

¹²² **Handelingen 6:7** Het woord van God vond steeds meer gehoor, zodat het aantal leerlingen in Jeruzalem sterk groeide; ook een grote groep priesters aanvaardde het geloof.

¹²³ **Handelingen 26:9-20** Indertijd vond ik dat ik de verspreiding van de naam van Jezus van Nazaret met kracht moest tegengaan, 10 en daarvoor heb ik me in Jeruzalem dan ook ingezet. Met toestemming van de hogepriesters heb ik een groot aantal heiligen in de evangenis laten opsluiten, en als ze ter dood gebracht werden gebeurde dat met mijn instemming. 11 In de synagogen probeerde ik keer op keer hen door strafmaatregelen te dwingen hun geloof af te zweren; ik bestreed hen zo vurig dat ik hen zelfs in de steden buiten onze grenzen vervolgde. ... 14 ,, ik hoorde een stem in het Hebreuws tegen me zeggen: "Saul, Saul, waarom vervolgt je me? ... 15 Ik vroeg: "Wie bent u, Heer?" De Heer antwoordde: "Ik ben Jezus, die jij vervolgt. 16 Maar kom nu overeind, sta op want ik ben aan je verschenen om je aan te stellen als mijn dienaar, opdat je bekend zult maken dat je mij hebt gezien en zult getuigen van alles wat ik je nog zal laten zien. 17 de heidenenaar wie ik je uitzend 18 om hun de ogen te openen, zodat ze zich van de duisternis naar het licht keren, en van de macht van Satan naar God. Door het geloof in mij zullen ze vergeving krijgen voor hun zonden, en samen met allen die mij toebehoren zullen ze deel krijgen aan mijn koninkrijk." 19 Ik heb dan ook gedaan wat me door deze hemelse verschijning werd opgedragen ... 20 en heb eerst aan de inwoners van Damascus en Jeruzalem, en aan allen die in Judea wonen, en later ook aan de heidenen verkondigd dat ze tot inkeer moesten komen en God moesten eren, en zich dienen te gedragen zoals dat bij hun nieuwe leven paste.

¹²⁴ **Matteüs 24:34** (NBG) Voorwaar, Ik zeg u, dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, voordat dit alles geschiedt.

¹²⁵ **Romeinen 8:29-30,33** Wie hij al van te voren heeft uitgekozen, heeft hij er ook van te voren toe bestemd om het evenbeeld te worden van zijn Zoon, die de eerstgeborene moest zijn van talloze broeders en zusters. 30 Wie hij hiervoor heeft bestemd, heeft hij ook geroepen; en wie hij heeft geroepen, heeft hij ook vrijgesproken; en wie hij heeft vrijgesproken, heeft hij nu al laten delen in zijn luister. 33 Wie zal Gods uitverkorenen aanklagen? God zelf spreekt hen vrij.

Door wat er gebeurde met de Joden toont God barmhartigheid aan de uitverkoren heidenen (Romeinen 11:30).

De Joden waren door hun ongelooft en ongehoorzaamheid van Gods verbondsvolk afgefallen (vgl. Hebrëeën 4:1-6). Door hun ongehoorzaamheid gingen de gehoorzame Joden (bv. de discipelen en de apostelen) het evangelie verkondigen aan de ongehoorzame heidenen (Johannes 17:20-21¹²⁶; Handelingen 11:19-26; 13:44-48; Romeinen 1:16) en kwamen vele heidenen tot geloof in Christus. Zo toonde God zijn onverdiende genade en barmhartigheid aan de heidenen. Dit gebeurde ‘nu’ in de tegenwoordige tijd waarin Paulus leefde. Dus, vanaf de eerste komst van Christus tot zijn terugkomst blijft God zijn barmhartigheid tonen aan de uitverkoren heidenen.

Door wat er gebeurde met de heidenen toonde God barmhartigheid aan de uitverkoren Joden (Romeinen 11:31).

De Joden zagen hoe Gods barmhartigheid aan de uitverkoren heidenen hen veranderde en zij hoorden de verkondiging van het evangelie door de uitverkoren heidenen. Zij werden jaloers (vgl. Romeinen 10:19) of gaven gehoor aan het evangelie (vgl. Romeinen 10:17-18) en zo kwamen vele Joden tot geloof in Christus. Zo toonde God ook zijn onverdiende genade en barmhartigheid aan de uitverkoren Joden. Dit gebeurde ‘nu’ in de tegenwoordige tijd waarin Paulus leefde (Romeinen 11:30-31 NIV¹²⁷). Dus, vanaf de eerste komst van Christus tot zijn terugkomst blijft God zijn barmhartigheid tonen ook aan de uitverkoren Joden.

d. God heeft alle uitverkorenen onder de ongehoorzaamheid besloten ten einde alle uitverkorenen te behouden (Romeinen 11:32).

De tekst van Romeinen 11:32. “Want God heeft ‘ze/hen allen’ (SV) (Grieks: hoi pantes) besloten onder de ongehoorzaamheid, opdat hij ‘hen allen’ (SV) (Grieks: hoi pantes) barmhartig zou zijn”.

Gods verlossingsplan met alle uitverkorenen.

‘Alle mensen’ (Grieks: pantes anthropoi) verbonden aan Adam (d.w.z., alle natuurlijke mensen, het volle getal van mensen die ooit geleefd hebben uitgezonderd Jezus) zijn van nature zondig en al veroordeeld tot de eeuwige dood (Johannes 3:18b,36b¹²⁸; Romeinen 3:10-12,23¹²⁹;

¹²⁶ **Johannes 17:20-21** Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen die door hun verkondiging in mij geloven. 21. Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals u in mij bent en ik in u, laat hen zo ook in ons zijn, opdat de wereld gelooft dat u mij hebt gezonden.

¹²⁷ **Romeinen 11:30-31** (NIV) Just as you who were at one time disobedient to God have now received mercy as a result of their disobedience,, 31 so they too have now become disobedient in order that they too may now receive mercy as a result of God’s mercy to you.

¹²⁸ **Johannes 3:18b,36b** 18 ...wie niet in hem gelooft is al veroordeeld, omdat hij niet wilde geloven in de naam van Gods enige Zoon. 36 ... wie de Zoon niet wil gehoorzamen zal dat leven niet kennen; integendeel, Gods toorn blijft op hem rusten.

¹²⁹ **Romeinen 3:10-12,23** Zo staat er ook geschreven: ‘Er is geen mens rechtvaardig, zelfs niet één, 11 er is geen mens verstandig, er is geen mens die God zoekt. 12 Allen hebben ze zich afgewend, heel de mensheid is

Romeinen 5:17a 18a, 19a¹³⁰; 1 Korintiërs 15:22a). Zij onderwerpen zich niet aan God en kunnen zichzelf ook niet aan God onderwerpen (Romeinen 8:5-8; Galaten 3:22-23). De uitverkoren delen van de heidenen en Joden horen eerst ook tot deze veroordeelden!

‘Alle mensen’ (Grieks: pantes anthropoi) verbonden aan Christus (d.w.z., alle uitverkoren mensen, het volle getal van gelovigen in Christus, hetzij Joden, hetzij heidenen) worden door hun geloof gerechtvaardigd tot het eeuwige leven (Romeinen 5:17b,18b, 19b¹³¹; 1 Korintiërs 15:22¹³²). Zij worden gerechtvaardigd doordat zij de genade van God en de gerechtigheid van Christus ontvangen (Romeinen 5:17b¹³³; Efeziërs 2:8-9¹³⁴). De uitverkoren delen van de heidenen en de uitverkoren delen van de Joden gaan van ‘nu’ af aan horen tot deze mensen die door geloof in Jezus Christus gerechtvaardigd zijn. Van ‘nu’ af aan gaat God zich over ‘hen allen’ (SV) ontfermen. Dat ‘nu’ is vanaf de eerste komst van Christus.

Want God sluit alle uitverkorenen op in de gevangenis van ongehoorzaamheid (11:32a).

Als Romeinen 11:32 uit zijn verband gelezen wordt, zou het kunnen betekenen dat God aan alle mensen die ooit geleefd hebben barmhartigheid bewijst of gaat bewijzen (universele verlossing). Toch wijst het voegwoord ‘want’ erop dat wat in vers 32 staat te maken heeft met wat er in vers 30-31 staat. God heeft *alle uitverkorenen* heidenen en *alle uitverkoren* Joden (‘hen allen’) eerst opgesloten in de gevangenis van ongehoorzaamheid, zodat Hij uit vrije genade zijn barmhartigheid aan ‘hen allen’ toont door hen daadwerkelijk te verlossen. Dus leert de Bijbel geen universele verlossing! Ook het woord ‘kan’ (NBV) is niet een deel van de Griekse grondtekst in vers 32. Dus leert de Bijbel ook niet dat de verlossing afhankelijk is van de vrije wil van de mens.

verdorven. Er is geen mens die nog het goede doet, er is zelfs niet één 23 Iedereen heeft gezondigd en ontbeert de nabijheid van God (de heerlijkheid Gods – NBG).

¹³⁰ **Romeinen 5:17a,18a,19a** Als de dood heeft geheerst door de overtreding van één mens 18a Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld, 19a Zoals door de ongehoorzaamheid van één mens alle mensen (beter: zeer velen – NBG) zondaars werden,

¹³¹ **Romeinen 5:17b,18b,19b** is het des te zekerder dat allen die de genade en de vrijspraak in zo’n overvloed hebben ontvangen, zullen heersen in het eeuwige leven, dankzij die ene mens, Jezus Christus. 18b zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven. 19b zo zullen door de ongehoorzaamheid van één mens alle mensen (beter: zeer velen –NBG) rechtvaardigen worden.

¹³² **1 Korintiërs 15:22** Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen wij door Christus allen levend worden gemaakt.

¹³³ **Romeinen 5:17b** is het des te zekerder dat allen die de genade en de vrijspraak in zo’n overvloed hebben ontvangen, zullen heersen in het eeuwige leven, dankzij die ene mens, Jezus Christus.

¹³⁴ **Efeziërs 2:8-9** Door zijn genade bent u nu immers gered, dankzij uw geloof. Maar dat dankt u niet aan uzelf; het (geloof) is een geschenk van God 9 en geen gevolg van uw daden, dus niemand kan zich erop laten voorstaan.

11:33-36

Gods verlossingsplan is ondoorgrondelijk.

Gods verlossingsplan werd niet doorgrond door de Joden en ook niet door de heidenen (Romeinen 11:33-35). Dit 'geheimenis' moest *geopenbaard* worden (Romeinen 11:25a). Geen mens kon een verlossingsplan bedenken, waarin God enerzijds zijn verbond en beloften aan het volk Israël houdt en vervuld en waarin hij anderzijds niet alleen de uitverkoren Joden, maar ook de uitverkoren heidenen redt! Niemand kon een verlossingsplan bedenken, waarin God enerzijds de Joden gebruikt om de uitverkoren heidenen te behouden en anderzijds de uitverkoren heidenen gebruikt om de uitverkoren Joden te behouden! God Zelf is de Oorsprong, de Uitvoerder en het Einddoel van zijn verlossingsplan (Romeinen 11:36). God Zelf zal zijn verlossingsplan volledig uitvoeren totdat 'de volheid' van alle uitverkoren Joden en 'de volheid' van alle uitverkoren heidenen binnengekomen zijn.

Tot de terugkomst van Christus zal God Zich ontfermen over alle heidenen en alle Joden die in Jezus Christus geloven! Bij de terugkomst van Christus zal de volheid van de heidenen en de volheid van de Joden tegelijk bereikt worden. Daarom is er ná de eerste komst van Christus dan ook geen onderscheid meer tussen Jood en Griek (Romeinen 10:12¹³⁵)! Daarom is God de God van de Joden en de God van de heidenen (Romeinen 3:28-29¹³⁶).

¹³⁵ **Romeinen 10:12** En er is geen onderscheid tussen Joden en andere volken, want ze hebben allen dezelfde Heer. Hij geeft zijn rijke gaven aan allen die hem aanroepen

¹³⁶ **Romeinen 3:28-29** Ik heb u er immers op gewezen dat een mens wordt vrijgesproken door te geloven, en niet door de wet na te leven. 29 Is God soms alleen de God van de Joden en niet van de heidenen? Zeker ook die van de heidenen.

Daarom rechtvaardigt God de Joden en de heidenen op dezelfde manier (Galaten 3:26-29¹³⁷)! En daarom is er na de terugkomst van Christus ook geen gelegenheid meer om gered te worden, noch voor Joden, noch voor heidenen (Matteüs 25:10¹³⁸; 2 Korintiërs 6:2¹³⁹)

Het hoofdthema van de brief aan de Romeinen is 'het wegnemen van zonden' of 'de rechtvaardiging door het geloof'. Romeinen 9-11 toont aan dat deze leerstelling historisch is: het gebeurde al gedurende de Oude Testament periode en het blijft gebeuren door heel de Nieuwe Testament periode heen totdat allen die door God zijn uitverkoren (het volle getal van niet-joden en Joden) het Koninkrijk van God ingegaan zijn.

VII. GEBED (8 min.)

Bid met elkaar als antwoord op wat God zegt. Laat iedereen in de kring om de beurt (in één of twee zinnen) naar God toe reageren op wat hij in deze bijeenkomst van Hem leerde.

Bid met elkaar voor elkaar (Romeinen 15:30) en voor anderen (Kolossenzen 4:12).

VIII. VOLGENDE BIJEEENKOMST (2 min.)

Deel de voorbereiding en de studie voor de volgende keer uit.

¹³⁷ **Galaten 3:26-29** want door het geloof in Christus Jezus bent u allen kinderen (beter: zonen –NBG) van God 27 U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. 28 Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus. 29 En omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen van Abraham, erfgenamen volgens de belofte.

¹³⁸ **Matteüs 25:10** Terwijl zij op olie uit waren, arriveerde de bruidegom, en zij die klaarstonden gingen met hem naar binnen voor het bruiloftsfeest, waarna de deur gesloten werd.

¹³⁹ **2 Korintiërs 6:2** God zegt: 'Wanneer de tijd daarvoor gekomen is, luister ik naar je, op de dag van de redding help ik je.' Nu is de tijd daarvoor gekomen, nu is de dag van de redding.